

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av adoptionslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att adoptionslagen skall ändras så att den konvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner som ingicks i Haag den 29 maj 1993 (Haagkonventionen) kan träda i kraft i Finland. Målet för konventionen är att skapa ett samarbetsystem mellan de fördragsslutande staterna för att säkerställa att internationella adoptioner genomförs i enlighet med barnets bästa och med respekt för internationell rätt erkända principer om barnets grundläggande rättigheter. Konventionens syfte är att säkerställa att adoptioner som har ägt rum i enlighet med konventionsbestämmelserna erkänns i andra fördragsslutande stater.

Största delen av stadgandena i adoptionslagen motsvarar redan nu bestämmelserna i Haagkonventionen. Därför behövs inga grundläggande ändringar i gällande lag. Det föreslås att begreppet internationell adoption ändras så att det blir likalydande som motsvarande begrepp i Haagkonventionen. Internationell adoption, som i den nuvarande lagen definieras med hemvist, föreslås bli definierat genom boningsort, dvs. staten där barnet och adoptanten är bosatta. Det före-

slås också att stadganden om erkännande av adoption som fastställts i en fördragsslutande stat och där intygats ha genomförts i enlighet med konventionen skall erkännas i Finland.

För att Haagkonventionen skall träda i kraft i Finland föreslås därtill att till adoptionslagen skall fogas stadganden om den centralmyndighet och de auktoriserade organ som avses i konventionen.

Det föreslås att samarbetsförfarandet för internationella adoptioner i adoptionslagen utsträcks att omfatta också de adoptioner som avses i den konvention mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap som ingicks den 6 februari 1931.

Därtill föreslås att det samtidigt görs vissa andra mindre ändringar och tekniska rättelser i adoptionslagen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. Lagen skall träda i kraft samtidigt som Haagkonventionen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Allmänt	3
1.2. Internationell adoptionstjänst och tillståndsförfarande	3
1.3. Myndigheter och organ som ansvarar för internationella adoptioner	4
1.4. Omfattningen av den verksamhet som syftar till internationell adoption	4
1.5. Stadganden som hör till den internationella privaträtten	4
Internationell behörighet	4
Tillämplig lag	5
Erkännande av utländsk adoption och hävning av adoptivförhållande	5
2. Konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner	6
2.1. Konventionens syfte och tillämpningsområde	6
2.2. Förutsättningar för adoption	7
2.3. Centralmyndigheter och adoptionsförfarandet	7
2.4. Bestämmelser på området för den internationella privaträtten	8
2.5. Konventionens förhållande till övriga internationella konventioner och reservationer	8
3. Bedömning av nuläget i ljuset av konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner	8
3.1. Begreppet internationell adoption	9
3.2. Uppgifter i anslutning till internationell adoption	9
3.3. Erkännande av adoption och erkännandets rättsverkningar	9
3.4. Omvandling av svag adoption till stark adoption	10
3.5. Samarbetsförfarandet i konventionen och de nordiska adoptionerna	11
4. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	11
5. Propositionens verkningar	12
6. Beredningen av propositionen	12
7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
DETALJMOTIVERING	13
1. Lagförslaget	13
2. Närmare stadganden och bestämmelser	22
3. Ikraftträdande	22
LAGFÖRSLAGET	23
Lag om ändring av adoptionslagen	23
BILAGOR	27
Parallelltext	27
Lagen om ändring av adoptionslagen	27
Förordningsutkast	36
Adoptionsförordning	36
Förordning om ändring av förordningen om nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland	41

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Allmänt

Stadgandena om adoption och adoptivförhållanden finns i adoptionslagen (153/85). Lagen innehåller också stadganden om internationell adoption, dvs. en adoption där barnet flyttar från sin hemviststat till adoptantens hemviststat för att bli adopterad där eller efter att adoptionen har fastställts i barnets hemviststat. Lagens 4 kap. innehåller stadganden om internationell adoptionstjänst och i lagens 5 kap. stadgas om tillståndsförfarandet i internationella adoptioner. De stadganden som hänför sig till den internationella privaträtten finns i lagens 7 kap. Målet för nämnda stadganden är att förbättra rättsskyddet i internationella adoptioner bl.a. genom att hindra att förmedlingen av barn kommersialiseras och att utsträcka de principer och förutsättningar som tillämpas vid nationell adoption till att omfatta också den internationella adoptionsverksamheten i Finland. Internationell adoption skall under alla förhållanden främja det enskilda barnets bästa.

1.2. Internationell adoptionstjänst och tillståndsförfarande

Syftet med den internationella adoptionstjänsten är att förmedla en adoptant från Finland för ett barn under 18 år som finns utomlands och som behöver adoptivföräldrar. Adoptionstjänstorganets uppgift är att i detta syfte samarbeta med utländska adoptionstjänstorgan. Därtill hjälper adoptionstjänsten adoptanten med de praktiska åtgärderna för fastställande av adoptionen. Den internationella adoptionstjänsten kan också bistå och stöda barnet och adoptivföräldrarna, vid behov även efter det att adoptionen har fastställts.

Den som har för avsikt att adoptera ett barn under 18 år som finns utomlands skall be om internationell adoptionstjänst av ett adoptionstjänstorgan. Det adoptionstjänstorgan som adoptanten har kontaktat skall se till att han eller hon ber om adoptionsrådgivning. Vid rådgivningen uppgörs bl.a. en grundlig utredning över adoptantens person och förhållanden. Utredningen skickas till

det utländska adoptionstjänstorganet. På basen av de utredningar det utländska adoptionstjänstorganet får, väljer organet en lämplig adoptivförälder till barnet.

Därefter kan adoptionen fastställas antingen i barnets hemviststat eller i Finland. I praktiken är det vanligast att de länder som lämnar barn till internationell adoption förutsätter att adoptionen fastställs i barnets hemviststat.

Innan en adoption fastställs i Finland eller utomlands skall en adoptant med hemvist i Finland ha tillstånd till adoptionen av nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland. Syftet med kravet på tillstånd är att se till att sökanden uppfyller de förutsättningar som i finsk lag ställs på en adoptant och att internationell adoptionstjänst har lämnats på det sätt som föreskrivs i lag. När nämnden beviljar ett tillstånd kan den uppställa särskilt villkor eller särskild begränsning för adoptionen. Tillståndet beviljas på viss tid och är i kraft i högst två år. Tillståndets giltighetstid kan förlängas med två år. När en adoption fastställs i Finland, är ett beviljat tillstånd en förutsättning för att adoptionen skall kunna fastställas. Om adoptionen fastställs i en annan stat, ligger tillståndets betydelse däri att en sådan adoption utan skild åtgärd erkänns som giltig i Finland.

Skyldigheten att be om internationell adoptionstjänst och om tillstånd till adoptionen gäller inte nordiska adoptioner. Adoptanterna behöver inte be om adoptionstjänst eller tillstånd till adoptionen när den som skall adopteras och adoptanterna är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och adoptanterna har hemvist i någon av dessa stater.

Lämnande av internationell adoptionstjänst förutsätter tillstånd. Endast socialnämnder och samfund som har fått social- och hälsovårdsministeriets tillstånd till verksamheten får lämna internationell adoptionstjänst i Finland. Ett tillstånd kan beviljas en sökande som i sin verksamhet inte eftersträvar ekonomisk vinst och som prövas vara i stånd att med yrkesskicklighet sköta verksamheten. Därtill förutsätts att ett inledande av verksamhet kan anses ändamålsenligt. Tillstånd har beviljats Interpedia rf, Rädde Barnen rf och socialnämnden i Helsingfors stad.

Också adoptionstjänstorganens utländska kontakter omfattas av ett krav på tillstånd. Ett adoptionsorgan får samarbeta endast med en sådan myndighet, organisation eller annat organ med motsvarande serviceuppgifter utomlands som nämnden för adoptionsärenden godkännt. Syftet med kravet på tillstånd är att säkerställa att internationell adoptions-tjänst lämnas med yrkesskicklighet och att barn som bor utomlands förmedlas till Finland på villkor som tryggar respekt för barnets mänskliga rättigheter och bästa samt att förmedlingen sker utan kommersiella motiv.

1.3. Myndigheter och organ som ansvarar för internationella adoptioner

Den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av den internationella adoptions-tjänsten ankommer på social- och hälsovårdsministeriet. Särskild sakkunnigmyndighet är nämnden för internationella adoptions-ärenden i Finland (nämnden för adoptions-ärenden), som är underställd social- och hälsovårdsministeriet. Nämnden har i uppgift att följa med den internationella utvecklingen i internationella adoptionsärenden, att förelägga social- och hälsovårdsministeriet initiativ och framställningar för att utveckla den internationella adoptionsverksamheten, upprätthålla ett arkiv med information om adoptionslagstiftning i andra länder och på begäran lämna myndigheter och adoptions-tjänstorgan uppgifter därom. Nämnden har dessutom i uppgift att bevilja adoptanterna tillstånd till adoption och att godkänna de utländska adoptionstjänstorgan som finska adoptionstjänstorgan får samarbeta med. I vissa fall ger nämnden också utlåtanden till domstolar och till social- och hälsovårdsministeriet.

Adoptionstjänstorganen sköter om de praktiska uppgifterna i anslutning till internationell adoption. Sådana uppgifter är bl.a. samarbete med utländskt adoptionstjänstorgan för att finna lämpliga adoptivföräldrar, anvisa adoptivföräldrarna att ta kontakt med adoptionsrådgivningen, låta utföra översättning av nödvändiga handlingar och skicka dem utomlands, skicka information om fastställd adoption till olika organ, hjälpa adoptivföräldrarna och barnet samt uppgöra de uppföljningsrapporter som barnets ursprungsstat förutsätter efter det att adoptionen har fastställts.

1.4. Omfattningen av den verksamhet som syftar till internationell adoption

Nämnden för adoptionsärenden har under åren 1985—1994 behandlat sammanlagt 905 tillståndsärenden där en adoptant eller ett par adoptanter har ansökt om tillstånd att få adoptera ett barn från en främmande stat. Under de senaste åren har antalet tillstånds-ärenden årligen legat över eller under hundra. Nämnden behandlade 108 tillstånds-ärenden år 1993 och 131 tillståndsärenden år 1994. När ett tillstånd har beviljats brukar det i praxis leda till en adoption inom två eller tre år.

När verksamheten granskas ur adoptions-tjänstorganens synpunkt kan man konstatera att de som ansökt om tillstånd av nämnden under åren 1984—1993 fått internationell adoptions-tjänst i 604 fall av Interpedia rf, i 220 fall av Rädde Barnen rf och i 53 fall av socialnämnden i Helsingfors stad.

De finska adoptionstjänstorganen har av nämnden godkända samarbetsparter i följande stater: Interpedia rf i Colombia, Dominikanska republiken, Etiopien, Guatemala, Indien, Kina, Rumänien, Thailand och Vietnam; Rädde Barnen rf i Chile, Colombia, Etiopien, Filippinerna, Indien, Kina, Polen, Ryssland och Thailand; samt socialnämnden i Helsingfors stad i Colombia, Estland, Ryssland och Thailand.

Den internationella adoptions-tjänsten har under åren 1985—1994 till Finland förmedlat sammanlagt 640 barn, varav flickor 304 och pojkar 336. Barnen har kommit från Colombia, Dominikanska republiken, Etiopien, Guatemala, Indien, Kina, Polen, Rumänien, Ryssland, Sri Lanka, Taiwan och Thailand. Främst har barn kommit från Colombia (153), Thailand (108), Etiopien (103) och Indien (67). Under åren 1992—1994 har ett betydande antal barn också kommit från Ryssland (ca 100).

1.5. Stadganden som hör till den internationella privaträtten

Internationell behörighet

Enligt 34 § adoptionslagen kan en adoption fastställas i Finland om adoptanterna har sitt hemvist här. För att man skall kunna anse att en person har sitt hemvist i Finland bör han eller hon bo här varaktigt. Därtill skall vid bedömningen av var hemvistet

finns beaktas vilka avsikter den enskilde har. En person får ett nytt hemvist under den förutsättningen att han eller hon blir bofast i den nya staten och har för avsikt att bo där varaktigt. Varaktigheten betyder dock inte för alltid, utan också en vistelse på viss tid kan tyda på att den enskilde har ett nytt hemvist, om det är fråga om en relativt lång tid och om det av övriga omständigheter framgår att boendet i det landet är av varaktig natur. När det är fråga om ett minderårigt barn, får barnet ett nytt hemvist i en främmande stat, om det motsvarar vårdnadshavarnas syfte. Om ett barns faktiska livsmiljö har flyttat till en annan stat innebär detta inte att barnet skulle ha fått ett nytt hemvist, om vårdnadshavarna har haft som avsikt att barnets vistelse i den nämnda staten skall vara tillfällig.

Finsk domstol är i vissa fall behörig också i sådana fall när adoptanterna inte har hemvist i Finland. Dessa undantagsfall har uppräknats i 34 § 2 mom. adoptionslagen. Stadgandet om finsk domstols behörighet i paragrafens 3 mom. grundar sig på den mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige den 6 februari 1931 ingångna konventionen innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (äktenskapskonventionen).

Tillämplig lag

Enligt 35 § adoptionslagen skall när en adoption fastställs i Finland de stadganden om förfarande som finns i finsk lag tillämpas. Också förutsättningarna för en adoption bestäms enligt finsk lag. Lagen innehåller en tilläggsförutsättning för det fallet att den som skall adopteras är yngre än 18 år och det är uppenbart att han eller hon kommer att bosätta sig i en främmande stat där en adoption som fastställs i Finland inte är giltig. I detta fall skall en adoption inte fastställas, om den som skall adopteras åsamkas väsentlig olägenhet av ogiltigheten.

Erkännande av utländsk adoption och hävning av adoptivförhållande

En adoption som skett i en främmande stat är utan skild åtgärd giltig i Finland, om adoptivföräldrarna vid tidpunkten för adoptionen hade hemvist i den staten eller var dess medborgare. En adoption erkänns i Fin-

land utan skild åtgärd också när adoptionen erkänns i adoptivföräldrarnas hemviststat. Dessa stadganden tillämpas dock inte, om adoptivföräldrarna hade sitt hemvist i Finland när adoptionen fastställdes. I dessa fall är förutsättningen för erkännande av en adoption som fastställts utomlands att adoptivföräldrarna på förhand ansökt om tillstånd till adoptionen av nämnden för internationella adoptionsärenden. Det behövs ett tillstånd också när en minderårig, som skall adopteras, vid tidpunkten för fastställelsen av adoptionen har hemvist i Finland.

I övriga fall än de nämnda är en adoption som har fastställts utomlands giltig i Finland bara om Helsingfors hovrätt har fastställt den. Helsingfors hovrätt kan fastställa att en adoption som skett i en främmande stat är giltig, om någonda adoptanten eller den som skall adopteras vid tidpunkten för adoptionen har haft sådan anknytning på grund av sitt hemvist eller sin nationalitet till den stat där adoptionen har skett, att myndigheterna i denna stat kan anses ha haft tillräcklig anledning att uppta ärendet till prövning. Det är hovrättens uppgift att avgöra en hurudan anknytning som är tillräcklig.

Det är inte längre möjligt att häva en adoption med stöd av finsk lag. Om en adoption har hävts i en främmande stat, kan hävningen erkännas i Finland, om parterna vid den tidpunkt när adoptivförhållandet uppkom hade en tillräckligt stark anknytning till den stat där hävningen skedde. Närmare stadganden om saken finns i 39 och 41 §§ adoptionslagen. Ett ordre public-stadgande finns i 43 §. Stadgandet gäller såväl erkännande av adoption som hävning av adoptivförhållande. Enligt stadgandet skall erkännande vägras, om ett erkännande skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning. Detta gör det möjligt att beakta ett barns bästa när man prövar en fråga om erkännande.

Ovan beskrivna stadganden om erkännande av adoption och om hävning av adoptivförhållande tillämpas inte i de fall som lyder under den nordiska äktenskapskonventionen. Enligt artikel 22 i konventionen erkänns en konventionsenlig och lagakraftvunnen adoption eller hävning av ett adoptivförhållande utan skild åtgärd i övriga fördragsslutande stater. Ett stadgande som motsvarar konventionsbestämmelsen finns i 40 § adoptionslagen.

Det finns inga stadganden om vilken lag

som skall tillämpas på de rättsverkningar ett erkännande av en adoption har. Denna fråga har också lämnats oreglerad i den nordiska äktenskapskonventionen. Detta är förståeligt, eftersom det inte heller finns stadganden om vilken lag som skall tillämpas på en adoptions rättsverkningar. Att denna fråga inte har reglerats i lag bör i detta sammanhang tolkas sålunda att den lag som tillämpas i en fråga som gäller vårdnaden om eller underhållet för barn, arvsfrågor eller andra frågor som gäller barn också i den enskilda frågan bestämmer vilka rättsverkningar ett erkännande har. Detta innebär att det inte är samma rättsordning som tillämpas på alla de rättsverkningar en adoption har, utan att det vid tillämpningen kan bli fråga om lagar från skilda rättsordningar som skall tillämpas beroende på vilken av adoptionens rättsverkningar det är fråga om. Detta betyder att om en främmande stats lag tillämpas på frågor som gäller ett barn, bestäms enligt denna lag också huruvida adoptionen i den aktuella frågan är en sådan adoption som har den verkan att det rättsliga förhållandet mellan barnet och den biologiska föräldern helt och hållet upphör (s.k. stark adoption) eller en sådan adoption vid vilken det rättsliga förhållandet delvis bibehålls (s.k. svag adoption).

2. Konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

2.1. Konventionens syfte och tillämpningsområde

Konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner (Haagkonventionen) antogs år 1993 av Haagkonferensen för internationell privaträtt vid dess sjuttonde möte. Målet för konventionen är att säkerställa att internationella adoptioner genomförs i enlighet med barnets bästa och med respekt för barnets rättigheter. Detta mål eftersträvas genom upprättandet av ett samarbetsystem som grundar sig på centralmyndigheter i konventionsstaterna och genom att säkerställa att konventionsenliga adoptioner erkänns i övriga fördragsslutande stater.

Haagkonventionen skall tillämpas när ett barn som är bosatt ("habitual residence") i en fördragsslutande stat efter det att adoptionen har fastställts eller innan fastställelse i

adoptionssyfte har flyttat, flyttar eller skall flytta till den fördragsslutande stat där adoptanterna bor. Boningsorten är en vanlig anknytning i de konventioner som utarbetats av Haagkonferensen om internationell privaträtt. Innehållet i begreppet har vanligen inte definierats i Haagkonventionerna och så är fallet också nu. Kännetecknande för begreppet boningsort är att det är vagt. Man kan dock säga att när man eftersträvar att definiera begreppet så försöker man reda ut den stat där den enskilde har sin faktiska centrala livsmiljö. När man definierar boningsorten beaktar man framförallt hur länge boendet har pågått och om boendet har varit kontinuerligt och övriga sådana omständigheter som gäller den enskilde och som uttrycker hans eller hennes faktiska band till en viss livsmiljö. Vistelse i en stat av enbart tillfällig natur som t.ex. semester, utförande av enskilda arbetsuppgifter eller kortvariga studier räcker inte till för att grunda den enskildes boningsort där. Det förutsätts att boendet är etablerat. Fastän boendet i en viss stat är avsett för en viss tid, hindrar inte detta att den enskildes boningsort kan anses finnas i den staten, om boendet blir etablerat på så sätt att han eller hon har sin väsentligaste livsmiljö där.

När man tar ställning till frågan om var den enskilde kan anses ha sin boningsort skall man också beakta målen med reglerna om internationell adoption. Avsikten med adoptionslagen är att trygga att samarbetsystemet för internationella adoptioner tillämpas när ett barn i samband med en adoption kommer att flytta från en stat till en annan stat. För att kunna uppnå detta mål och för att hindra att sådana situationer uppkommer där adoptanterna i avsikt att kringgå samarbetsystemet far och hämtar ett barn från den stat där barnet bor, bör man kunna utgå från att adoptantens boningsort inte så lätt kan övergå till den stat där barnet bor. Om det viktigaste motivet för den enskilde när han eller hon flyttar till en annan stat är att där försöka få ett adoptivbarn och genast därefter återvända till Finland, kan man vanligen anse att han eller hon ändå har sådana anknytningar till Finland att boningsorten förblivit i Finland.

Haagkonventionen gäller bara adoptioner som skapar ett varaktigt barn- och förälderförhållande (artikel 2). Konventionen tillämpas när ett barn som skall adopteras är under 18 år. Tillämpningen av konventionen upp-

hör, om barnet hinner fylla 18 år, innan de samtycken, som avses i konventionens artikel 17 punkt c, har lämnats av barnets ursprungsstat och den mottagande staten (artikel 3).

2.2. Förutsättningar för adoption

Enligt Haagkonventionen kan en adoption fastställas endast om myndigheterna i barnets ursprungsstat anser att de lagliga förutsättningarna för adoption är för handen och, efter att ha bedömt möjligheterna att placera barnet i hemlandet, att internationell adoption är förenligt med barnets bästa. Myndigheterna skall dessutom säkerställa att de samtycken som är nödvändiga för adoption har lämnats frivilligt efter ändamålsenlig rådgivning och att samtyckena inte har lämnats mot betalning eller annan ersättning (artikel 4). En ytterligare förutsättning är att myndigheterna i den mottagande staten har konstaterat att adoptanterna är behöriga och lämpliga adoptivföräldrar och att de har fått ändamålsenlig rådgivning. Därtill förutsätts att barnet har rätt att resa in i och stadigvarande bo i den mottagande staten.

2.3. Centralmyndigheter och adoptionsförfarandet

Varje fördragsslutande stat skall enligt Haagkonventionen utse en centralmyndighet för att sköta de uppgifter som föreskrivs i konventionen (artikel 6). Centralmyndigheter skall samarbeta med varandra och främja samarbete mellan statliga myndigheter för att skydda barn och för att uppnå de övriga mål som föreskrivs i konventionen. Centralmyndigheterna skall också vidta nödvändiga åtgärder för att hindra orättmättig ekonomisk eller annan nytta i samband med adoption och för att hindra att sådana tillvägagångssätt uppkommer som står i strid med Haagkonventionen (artikel 7 och 8). Förutom dessa bestämmelser innehåller konventionen också många andra detaljerade bestämmelser om centralmyndigheternas uppgifter.

Bestämmelserna om förfarandet i internationella adoptioner finns i konventionens 4 kap. Den som vill ha ett adoptivbarn skall enligt artikel 14 göra en ansökan till centralmyndigheten i den fördragsslutande stat där han eller hon bor. Om centralmyndigheten

anser att sökandena är behöriga och lämpliga som adoptivföräldrar, skall den uppgöra en utredning över sökandena. Utredningen skickas till centralmyndigheten i barnets ursprungsstat. Denna centralmyndighet uppgör en motsvarande utredning över barnet. Med hjälp av dessa utredningar kan centralmyndigheterna avgöra om den planerade placeringen är förenlig med barnets bästa.

Barnet kan placeras hos sina blivande adoptivföräldrar när centralmyndigheterna i såväl ursprungsstaten som den mottagande staten har godtagit att adoptionsförfarandet får fortskrida. Centralmyndigheterna ser till att barnet får lämna ursprungsstaten och får resa in i den mottagande staten och bo där permanent. Om barnet innan adoptionen har fastställts har flyttat till sina tänkta adoptivföräldrar och det sedan konstateras att placeringen inte är förenlig med barnets bästa, skall den mottagande staten skydda barnet och i samråd med centralmyndigheten i ursprungsstaten besluta om en ny placering eller om att barnet skall återlämnas.

Enligt Haagkonventionen får också andra myndigheter än centralmyndigheten och auktoriserade organ handha sådana uppgifter i anslutning till adoptionsförfarandet som anförtrots centralmyndigheten (artikel 22 stycke 1). De flesta av de uppgifter som tilldelats centralmyndigheterna kan delegeras till andra myndigheter eller till på behörigt sätt auktoriserade organ. En auktorisering får endast beviljas och innehas av ett organ som kan uppvisa att det besitter erforderliga kompetens inom de områden som kan komma att anförtros det (artikel 10). Ett auktoriserat organ får inte sträva efter vinst och ledningen för samt personalen vid ett auktoriserat organ skall ha sådan utbildning, erfarenhet och yrkesetik som gör att den är kompetent i internationella adoptioner. Organets sammansättning, verksamhet och ekonomiska läge skall stå under övervakning av behöriga myndigheter i de fördragsslutande staterna.

En fördragsslutande stat kan avge en förklaring till depositarien för konventionen att vissa av de ovan nämnda uppgifterna under vissa förutsättningar också kan handhas av sådana personer och organ som inte är myndigheter eller auktoriserade organ. Andra fördragsslutande stater kan å sin sida avge en förklaring till depositarien att barn med boningsort inom dess område överläts som adoptivbarn endast till sådana stater där centralmyndighetens uppgifter handhas av en

centralmyndighet, en annan myndighet eller ett auktoriserat organ.

2.4. Bestämmelser på området för den internationella privaträtten

Haagkonventionen har som primärt mål att få till stånd samarbete mellan myndigheter i internationella adoptionsärenden. Därför har traditionella internationellt privaträttsliga frågor fått liten uppmärksamhet i konventionen. Konventionen innehåller inga bestämmelser om domstolarnas allmänna behörighet eller tillämplig lag. Däremot innehåller konventionen detaljerade bestämmelser om fördragsslutande staters skyldighet att erkänna adoptioner som skett i enlighet med konventionen. Enligt artikel 23 i konventionen skall en adoption erkännas utan skild åtgärd i övriga fördragsslutande stater, om behörig myndighet i den stat där adoptionen har fastställts har intygat att adoptionen är konventionsenlig. Ett erkännande kan vägras endast om adoptionen med beaktande av barnets bästa klart strider mot grunderna i rättsordningen i ifrågavarande stat (artikel 24).

I artikel 26 i konventionen finns bestämmelser om vad det innebär när en adoption erkänns. Enligt stycke 1 i artikeln erkänns härvid för det första ett barn- och förälderförhållande mellan barnet och adoptivföräldrarna, för det andra att förälderansvaret för barnet tillkommer adoptivföräldrarna, och för det tredje att barn- och förälderförhållandet mellan barnet och dess mor och far upphör, om adoptionen har denna verkan i den fördragsslutande stat där adoptionen har fastställts. Om adoptionen har den verkan att barn- och förälderförhållandet upphör, skall barnet i den mottagande staten och i varje fördragsslutande stat som erkänner adoptionen, ha rättigheter som motsvarar de rättigheter som följer av en likadan adoption i vederbörande stat. Frågan om huruvida en adoption har den nämnda rättsverkan i förhållandet mellan barnet och föräldrarna avgörs enligt artikel 26 stycke 1 i enlighet med rättsordningen i den stat där adoptionen fastställdes.

Oberoende av om det är fråga om en i artikel 26 stycke 1 avsedd s.k. svag adoption eller i stycke 2 avsedd s.k. stark adoption, finns enligt artikelns 3 stycke inga hinder för att den stat där adoptionen erkänns tillämpar där gällande stadganden eller föreskrifter som är mer förmåliga för barnet.

I artikel 27 i konventionen finns bestämmelser om en omvandling av en svag adoption till en stark adoption i den mottagande staten. En omvandling kan enligt konventionen ske, om lagen i den mottagande staten tillåter det och om de samtycken som enligt lagen i ursprungsstaten är nödvändiga har lämnats eller lämnas för en sådan adoption. Ett beslut med vilket en svag adoption omvandlats till en stark adoption erkänns i enlighet med artikel 27 stycke 2 i övriga fördragsslutande stater, om behörig myndighet i den staten där omvandlingen har skett har fastställt att omvandlingen har genomförts i enlighet med konventionen.

2.5. Konventionens förhållande till övriga internationella konventioner och reservationer

Enligt artikel 39 i Haagkonventionen inverkar konventionen inte på andra internationella konventioner som innehåller bestämmelser om sådana frågor som hör till tillämpningsområdet för Haagkonventionen, om inte konventionsparterna i ovan avsedda internationella konventioner avger en förklaring om att så inte skall vara fallet. Haagkonventionen hindrar inte heller de fördragsslutande staterna från att ingå bi- eller multilaterala konventioner för att främja förverkligandet av Haagkonventionen i sina ömsesidiga förhållanden. I dessa konventioner får man dock avvika bara från bestämmelserna i de artiklar som finns uppräknade i artikel 39 stycke 2. En fördragsslutande stat i Haagkonventionen har rätt att i fråga om sådana konventioner avge en förklaring att den inte förbinder sig att med stöd av Haagkonventionen erkänna sådana adoptioner som genomförts enligt en ovan avsedd bi- eller multilateral konvention.

Haagkonventionen tillåter inte reservationer.

3. Bedömning av nuläget i ljuset av konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

Målen i Haagkonventionen och i adoptionslagen sammanfaller med varandra. De båda författningarna har som mål att internationell adoption skall vara en åtgärd som framförallt främjar barnets bästa och att förmedling av barn med kommersiella eller

andra osakliga motiv motarbetas genom internationellt samarbete. Att målen sammanfaller innebär att Haagkonventionen kan träda i kraft i Finland utan att ändringar av grundläggande natur behöver göras i den nuvarande lagstiftningen.

3.1. Begreppet internationell adoption

Vissa bestämmelser i Haagkonventionen förutsätter likväl en ändrig i adoptionslagen. Begreppet internationell adoption har i Haagkonventionen definierats genom boningsortsanknytningen sålunda att det är fråga om internationell adoption när ett barn i samband med en adoption flyttar från den stat där det bor till den stat där adoptanterna bor. Adoptionslagen däremot bygger på hemvistanknytningen. Enligt adoptionslagen är det fråga om internationell adoption när ett barn som finns utomlands förmedlas till adoptanter som har hemvist i Finland och när ett barn har hemvist i Finland och adoptionen fastställs utomlands. Den sakliga skillnaden mellan begreppen är liten, eftersom den enskildes internationellt privaträttsliga hemvist och boningsort i de flesta fall är i samma stat. Anknytningarna skiljer sig dock från varandra sålunda att hemvistet också omfattar den enskildes avsikt att bli permanent boende i ett land, medan när man bedömer var den enskildes boningsort finns inte omedelbart tillmäta den enskildes avsikter någon betydelse och i stället grundar bedömningen på faktiska omständigheter. Oberoende av vilken anknytning som man använder, förutsätts likväl av den enskildes boende en viss varaktighet innan man kan anse att hans eller hennes hemvist eller boningsort har övergått till den stat där han eller hon är. Även om skillnaderna mellan anknytningarna är små, kan ett upprätthållande av skilda begrepp ändå i exceptionella fall leda till att en adoption som enligt Haagkonventionen är en internationell adoption inte är det enligt den finska adoptionslagen eller tvärtom. I syfte att undanröja denna möjlighet bör adoptionslagen ändras så att definitionerna sammanfaller.

3.2. Uppgifter i anslutning till internationell adoption

I Finland har uppgifterna i anslutning till internationell adoption fördelats på skilda instanser. Nämnden för internationella adop-

tionsärenden sköter om administrativa och utvecklingsuppgifter. Adoptionstjänstorganen sköter om praktiska uppgifter och svarar för samarbetet med utländska adoptionstjänstorgan. Detta system kan bibehållas också efter det att Finland har anslutit sig till Haagkonventionen, eftersom konventionen tillåter att uppgifter ges förutom till centralmyndigheten också till andra myndigheter och auktoriserade organ. Konventionens ikraftträdelse förutsätter därför närmast att det i lag eller i förordning preciseras vilka uppgifter som skall skötas av centralmyndigheten och vilka som skall skötas av de auktoriserade organen.

3.3. Erkännande av adoption och erkännandets rättsverkningar

Haagkonventionen innehåller ett åliggande enligt vilket en adoption som har intygats vara konventionsenlig utan skild åtgärd skall erkännas i övriga fördragslutande stater. För att Finland skall kunna bli part i Haagkonventionen bör adoptionslagen kompletteras med ett stadgande om erkännande av konventionsenliga adoptioner.

Förutom bestämmelsen om skyldigheten att erkänna konventionsenliga adoptioner innehåller Haagkonventionen bestämmelser om adoptioners rättsverkningar. Vad ett erkännande av en adoption innebär enligt konventionens artikel 26 har behandlats i avsnitt 2.4. Finsk lag innehåller inga stadganden om ett erkännandes rättsverkningar och inte heller om vilken lag som skall tillämpas på adoptionens rättsverkningar. När lagen bereddes var det ett medvetet val att inte foga till lagen sådana stadganden. Motiveringen för valet finns i regeringspropositionen med förslag till adoptionslag (RP 107/1984 rd, s. 14). Motiveringen bör förstås sålunda att när lagen i en viss stat skall tillämpas på en sakfråga som gäller ett barns ställning, dvs. t.ex. frågan om vårdnad, förmynderskap eller arv, blir det denna lag som också skall tillämpas på frågan om vilken betydelse adoptionen skall tillmätas. Detta kan leda till att man på en adoptions rättsverkningar bör tillämpa lagen i en främmande stat. I dessa fall tryggar inte den nuvarande adoptionslagen att en konventionsenlig adoption får de rättsverkningar som konventionen förutsätter.

Den finska internationella privaträtten innehåller som en allmän princip en regel om

ordre public. Med stöd av denna regel kan man åsidosätta ett stadgande i en främmande stats lag, om en tillämpning av det stadgandet skulle leda till ett resultat som strider mot finsk rättsordning. Med hänvisning till denna princip kan man uppenbarligen i Finland låta bli att tillämpa ett stadgande som skulle leda till att ett barn inte får den ställning som föreskrivs i artikel 26 stycke 1 punkt a och b. Den förutsättning, som ställs i stycke 1 punkt c, kan dock inte uppfyllas på ovan beskrivet sätt. Den nämnda punkten gäller nämligen också ett adoptivbarns arvsrättsliga ställning såväl som arvinge och som arvlätare. Enligt gällande oskrivna regler tillämpas i arvsfrågor lagen i den stat där arvlätaren var medborgare. Detta kan således leda till att man i Finland skall tillämpa en sådan lag i en främmande stat som föreskriver att barn och biologiska släktingar är varandras arvingar, trots att adoptionens verkan i den stat där adoptionen fastställdes var att det rättsliga förhållandet mellan barn och föräldrar upphörde. Därför är det motiverat att till adoptionslagen foga ett stadgande enligt vilket en adoption som har intygats vara konventionsenlig får minst den rättsverkan som föreskrivs i artikel 26 stycke 1.

Om adoptionen har den verkan att det rättsliga förhållandet mellan barn och förälder upphör, har barnet enligt artikel 26 stycke 2 Haagkonventionen i den mottagande staten och i övriga fördragsslutande stater där adoptionen erkänns rättigheter som till sin verkan motsvarar rättigheter som följer av en likadan adoption i var och en av de nämnda staterna. Med bestämmelsen avses att om adoptionen i den stat där den har fastställts är en s.k. stark adoption, dvs. innebär att det rättsliga förhållandet mellan barnet och dess biologiska föräldrar har upphört, skall adoptionen i den mottagande staten och i varje annan fördragsslutande stat som erkänner adoptionen ha samma rättsverkningar som en stark adoption som fastställts i vederbörande stat. Dvs. en adoption, som i enlighet med Haagkonventionen har fastställts i en fördragsslutande stat, får inte i fråga om rättsverkningarna ställas i ett annat läge än en motsvarande inhemsk adoption, när det är fråga om en s.k. stark adoption. Denna bestämmelse, som har som syfte att förverkliga bestämmelsen i artikel 21 punkt c i Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter av 1989, ger inte anledning till att ändra finsk lagstiftning, eftersom

finsk lag inte innehåller stadganden som skulle ställa adoptivbarn i olika rättsliga ställningar enligt i vilken stat adoptionen har fastställts.

3.4. Omvandling av svag adoption till stark adoption

I artikel 27 i Haagkonventionen finns bestämmelser som gör det möjligt att i den mottagande staten som erkänner adoptionen omvandla en sådan adoption som fastställts som svag i ursprungsstaten till en stark adoption med den rättsverkan att det rättsliga förhållandet mellan barn och förälder upphör. Man kan förfara på detta sätt, om det enligt lagen i den mottagande staten är tillåtet och om de tillstånd lämnats eller lämnas till adoption som föreskrivs i artikel 4 punkt c och d. En till stark omvandlad adoption erkänns med stöd av artikel 23 i de övriga fördragsslutande staterna, om behörig myndighet i omvandlingsstaten har intygat att adoptionen är konventionsenlig (artikel 27 stycke 2).

Haagkonventionens 27 artikel grundar sig på tanken att rättsverkningarna i den mottagande staten kan variera beroende på om det är fråga om en stark eller en svag adoption som har fastställts i ursprungsstaten. Detta är inte fallet i fråga om finsk lag. Också när en adoption har fastställts som svag i en ursprungsstat, är barnet i Finland adoptivföräldrarnas barn och inte de biologiska föräldrarnas barn, om finsk lag tillämpas på en fråga som gäller barnets ställning, t.ex. vårdnad, underhåll eller arv. Men om man enligt finsk lag bör tillämpa en främmande stats lag på frågan, bestäms enligt den lagen också frågan om adoptionen skall anses vara stark eller svag samt också vilken betydelse som skall tillmätas en adoption som i Finland eller i en annan stat omvandlats från svag till stark. En omvandling av en adoption från svag till stark har således ingen klar betydelse ur finsk rätts synvinkel sett. Särskilt när de internationellt privaträttsliga anknytningarna leder till att finsk lag skall tillämpas i frågor som gäller barnets ställning, har en omvandling av adoptionen från svag till stark i praktiken ingen verkan.

En omvandling av en adoption från svag till stark kan dock få rättsverkningar på så sätt att övriga fördragsslutande stater med stöd av artikel 27 stycke 2, artikel 23 och artikel 26 stycke 1 är skyldiga att erkänna

en sådan adoption som stark som i Finland omvandlats till en stark adoption. I de fall där det förefaller troligt att frågor som gäller barnets rättsliga ställning kan komma att bli avgjorda i en främmande stat, kan en omvandling av adoptionen till en stark adoption förbättra barnets ställning. Ett behov att få ett sådant beslut kan uppkomma t.ex. när adoptivföräldrarna och barnet flyttar till en annan fördragsslutande stat som med stöd av Haagkonventionen är skyldig att tillämpa bestämmelserna i artikel 26 på rättsverkningarna av ett erkännande. Av dessa orsaker är det lämpligt att ett stadgande om möjligheten att få en adoption omvandlad från svag till stark tillfogas adoptionslagen.

3.5. Samarbetsförfarandet i konventionen och de nordiska adoptionerna

Enligt artikel 39 Haagkonventionen inverkar inte konventionen på något internationellt instrument som de fördragsslutande staterna är parter i och som innehåller bestämmelser om frågor som regleras av konventionen. Äktenskapskonventionen är ett sådant instrument som avses i Haagkonventionen.

Haagkonventionen innehåller detaljerade bestämmelser om det samarbetsförfarande som skall tillämpas vid internationella adoptioner. Motsvarande bestämmelser finns inte i den nordiska äktenskapskonventionen. I artikel 12 i konventionen finns dock en bestämmelse enligt vilken en ansökan om adoption inte får bifallas, om den som sökanden ämnar adoptera har hemvist i hemlandet (medborgarskapslandet), utan att vederbörande barnavårdsmyndighet i hemlandet haft tillfälle att avgiva yttrande. Denna bestämmelse kan betraktas som ett s.k. förenklat samarbetsförfarande. Bestämmelsen gäller inte övriga adoptioner som avses i konventionen.

De nordiska stater som blir parter i Haagkonventionen kan tillämpa det förenklade förfarandet i artikel 12 i den nordiska äktenskapskonventionen i de fall som avses i artikeln i stället för det samarbetsförfarande som föreskrivs i Haagkonventionen. När det är fråga om andra än sådana adoptioner som avses i artikel 12 i den nordiska äktenskapskonventionen, skall de nordiska länder, som blivit parter i Haagkonventionen, på nordiska adoptioner tillämpa föreskrifterna om samarbetsförfarandet i Haagkonventionen.

Samma gäller sådana internationella adoptioner mellan de nordiska länderna som inte hör till tillämpningsområdet för den nordiska äktenskapskonventionen.

Adoptionsbestämmelserna i den nordiska äktenskapskonventionen hindrar dock inte Finland från att utveckla adoptionslagstiftningen så att det i adoptionslagen stadgade samarbetsystemet för internationella adoptioner kan tillämpas också i de adoptioner som avses i artikel 12 i konventionen. En viktig princip inom den internationella privaträtten är principen om tillämpandet av domstollandets lag på förfarandet. Sakliga skäl talar för att ha tillsyn över barns bästa också i nordiska adoptioner. Synen på barns ställning i samhället har i hög grad ändrats sedan den nordiska äktenskapskonventionen trädde i kraft. Nuförtiden erkänns behovet att i alla ärenden som gäller ett barn i första hand fästa uppmärksamhet vid barnets bästa. Erfarenheterna av stadgandena om samarbetsförfarandet i adoptionslagen är goda. Ett motsvarande förfarande ingår i Haagkonventionen, vilket befäster uppfattningen att det nämnda förfarandet på det nationella planet kan accepteras som ett allmänt förfarande i internationella adoptioner.

I propositionen föreslås därför att det samarbetsförfarande som föreskrivs i adoptionslagen också skall tillämpas på sådana adoptioner som avses i artikel 12 i den nordiska äktenskapskonventionen. Samarbetsförfarandet blir således tillämpligt såväl i förhållande till de nordiska länder som är parter i Haagkonventionen som också i förhållande till de nordiska länder som inte är parter i Haagkonventionen. Finland har dock ingen rätt, som skulle grunda sig på ett internationellt fördrag, att kräva att ett annat nordiskt land tillämpar motsvarande samarbetsystem, men Finland kan i dessa fall själv bestämma under vilka förutsättningar en adoption kan fastställas i Finland och under vilka förutsättningar ett sådant utlåtande lämnas som avses i artikel 12 i den nordiska äktenskapskonventionen. Det finns därför inga hinder för att utsträcka samarbetsförfarandet till dessa fall. Det föreslagna systemet är tydligt, eftersom man vid alla internationella adoptioner tillämpar samma samarbetsystem.

4. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att adoptionslagen

ändras så att Finland kan bli part i den i Haag den 29 maj 1993 om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner ingångna konventionen. Det bör anses ändamålsenligt med ett godkännande eller en ratificering av Haagkonventionen, eftersom det i konventionen har fastställts ett enhetligt tillvägagångssätt som ger ramar för samverkan mellan myndigheter och övriga organ och som tryggar förverkligandet av barnets bästa i internationell adoption. Man kan anta att ett betydande antal såväl ursprungsstater som mottagande stater kommer att bli parter i Haagkonventionen. Konventionen har undertecknats av 23 stater och ratificerats av 8 stater. Konventionen trädde internationellt sett i kraft den 1 maj 1995.

De viktigaste förslagen gäller en ändring av begreppet internationell adoption i adoptionslagen så att begreppet får samma innehåll som motsvarande begrepp i Haagkonventionen. En internationell adoption som i den nuvarande lagen definieras med begreppet hemvist föreslås bli definierat med begreppet barnets och adoptanternas boningsort. Därtill föreslås att stadgandena om erkännande av utomlands fastställda adoptioner ändras så att man i dessa stadganden också beaktar adoptioner som intygats vara konventionsenliga. Det föreslås att adoptionslagen kompletteras med stadganden om den centralmyndighet som föreskrivs i Haagkonventionen och med stadganden om de auktoriserade organ som avses i III kap. i konventionen. Genom förordning stadgas närmare om uppgiftsfördelningen mellan centralmyndigheten och de auktoriserade organen.

5. Propositionens verkningar

Propositionen har inga verkningar på statens eller övriga offentlighetsrättsliga samfunds ekonomi.

Propositionen har inga organisatoriska verkningar. Internationella adoptionsärenden skall också i framtiden precis som nu skötas av adoptionstjänstorganen, adoptionsrådgivningen och nämnden för internationella adoptionsärenden. Haagkonventionens ikraftträdande inverkar inte omedelbart ökande på dessa instansers uppgifter.

När Finland blir part i Haagkonventionen kommer ursprungsländernas förtroende att öka för att man i Finland på allt sätt behörigen sköter internationella adoptionsärenden.

Detta förbättrar möjligheterna att åt ett barn som bor utomlands och som behöver adoptivföräldrar välja adoptivföräldrar som kan erbjuda barnet ett hem i Finland.

6. Beredningen av propositionen

Tjänstemän vid justitieministeriet har deltagit som Finlands representanter i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid dess sjuttonde möte, som hade i uppgift att bereda konventionen. När konventionen hade godkänts bad justitieministeriet att få utlåtande över konventionen av utrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Rädda Barnen rf, Interpedia rf, socialnämnden vid Helsingfors stad och Centralförbundet för Barnskydd rf. I utlåtandena framfördes att det finns ett behov för Finland att bli part i konventionen, varefter Finland undertecknade konventionen i maj 1994.

Propositionen har beretts av en arbetsgrupp tillsatt av justitieministeriet med representanter från ministeriet och Rädda Barnen rf. I arbetsgruppens arbete har en av arbetsgruppen tillkallad tjänsteman från social- och hälsovårdsministeriet deltagit som permanent sakkunnig.

Över förslaget till regeringsproposition inbegärdes utlåtanden av utrikesministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården STAKES, befolkningsregistercentralen, Helsingfors tingsrätt, socialnämnden vid Helsingfors stad, Rädda Barnen rf, Interpedia rf och Centralförbundet för Barnskydd rf. Helsingfors hovrätt bereddes tillfälle att avge utlåtande. De som inkom med utlåtanden förhöll sig positivt till förslaget. De flesta ändringar som föreslagits av remissinstanserna har beaktats. Över förslaget har gjorts ett sammandrag som inte har publicerats.

Svenska och finska representanter har mötts för diskussioner om frågor som gäller införandet av Haagkonventionen. Justitieministeriet har skriftligen berett Danmark, Island, Norge och Sverige en möjlighet att framföra anmärkningar över en promemoria som utarbetats vid justitieministeriet om frågor som gäller förhållandet mellan Haagkonventionen och den nordiska äktenskapskonventionen samt målen för utvecklandet av de finska stadgandena om internationell adoption.

7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Vid beredningen av propositionen har man också beaktat konventionen om barnets rättigheter som antogs vid Förenta Nationernas generalförsamling den 20 november 1989. Finland är part i konventionen och för Finlands del trädde konventionen statsinternt sett i kraft den 21 augusti 1991. Bestämmelser om adoption finns i konventionens artikel 21. Enligt artikeln skall fördragsslutande stater som erkänner eller tillåter adoption säkerställa att barnets bästa i allt beaktas i högsta grad. De erkänner också att internationell adoption kan övervägas som ett alternativt sätt att ta hand om barnet, om barnet inte kan placeras i fosterfamilj eller adoptivfamilj eller tas om hand på något annat

lämpligt sätt i sitt ursprungsland. Därtill säkerställer staterna att barn som berörs av internationell adoption åtnjuter garantier och normer som motsvarar dem som gäller vid nationell adoption och att de vidtar alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att internationell adoption inte leder till otillbörlig ekonomisk vinst för de personer som medverkar i adoptionen. Staterna skall också främja målen i artikel 21 genom att vid behov ingå bilaterala eller multilaterala konventionsarrangemang och skall härvid eftersträva att säkerställa att placeringen av ett barn i ett annat land sker genom behöriga myndigheter eller organ.

Med propositionen strävar man till att förverkliga målen i konventionen om barnets rättigheter.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

10 §. Enligt paragrafens 1 mom. emottar socialnämnden föräldrarnas samtycke till adoptionen. Alla kommuner har likväl inte längre en socialnämnd, utan kommunens socialvårdsärenden har med stöd av 6 § socialvårdslagen (710/82) anförtrotts ett annat kollegialt kommunorgan. Därför föreslås att det i paragrafen stadgas att föräldrarnas samtycke skall lämnas till i 6 § socialvårdslagen avsett kommunalt organ. I adoptionslagen kallas organet för "kommunens socialvårdsorgan".

Därtill föreslås att hänvisningen i 10 § 1 mom. till 16 § den upphävda lagen om utrikesförvaltningen (1129/77) ersätts med en hänvisning till 6 § den gällande lagen om utrikesförvaltningen (1164/87).

14 §. Det föreslås att den förutsättning slopas som finns i paragrafens 2 mom. och enligt vilken ett avtal om underhåll skall vara fastställt av en socialnämnd för att en adoption skall befria den tidigare föräldern från skyldigheten att betala de underhållsbidragsposter som förfaller till betalning senare. Det är sakenligt att barnets tidigare förälder blir befriad från underhållsskyldigheten också när skyldigheten grundar sig på ett avtal som inte har förelagts socialnämnden för fastställelse.

17 §. Ordet "socialnämnd" i 2 mom. före-

slås bli ersatt med uttrycket "kommunens socialvårdsorgan" av de orsaker som nämns i motiveringen till 10 §.

18 §. Enligt gällande 18 § 1 mom. 3 punkten skall socialnämnden eller adoptionsbyrån när den lämnar adoptionsrådgivning övervaka hur placeringen lyckas med hänsyn till barnets bästa. Det föreslås att stadgandet kompletteras med ett tillägg om att den som lämnar adoptionsrådgivning skall vidta nödvändiga åtgärder för att trygga barnets bästa om placeringen misslyckas. Det föreslagna tillägget motsvarar bestämmelsen i artikeln 21 i Haagkonventionen som föreskriver att centralmyndigheten skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda barnet, om barnets fortsatta placering hos de blivande adoptivföräldrarna inte är till barnets bästa. Avsikten är att i förordning stadga närmare om arten av nödvändiga åtgärder. Ordet "socialnämnd" som används i paragrafens 2 mom. föreslås bli ersatt med uttrycket "kommunens socialvårdsorgan" av de orsaker som nämns i motiveringen till 10 §.

19 §. I den gällande paragrafen används ordet "hemvist" som internationell privaträttslig anknytning. Det föreslås att ordet ändras till "är bosatt". Det föreslås att stadgandena i paragrafens 1 och 2 mom. tas in i 1 mom., vilket gör att huvudmålet med internationell adoptionstjänst sålunda beskrivs i sin helhet i 1 mom.

Om förslaget förverkligas innebär ändringen att de adoptanter som är bosatta i Finland kan använda sig av den internationella adoptionstjänsten. Den föreslagna ändringen motsvarar det begrepp på internationell adoption som används i Haagkonventionen. Enligt artikel 2 stycke 1 i konventionen skall bestämmelserna om samarbetsförfarandet tillämpas när ett barn är bosatt i en konventionsstat och barnet blir placerat som adoptivbarn hos adoptanter som är bosatta i en annan konventionsstat.

Med stöd av hemvistanknytningen i den nuvarande paragrafen har utomlands bosatta finländska adoptanter kunnat utnyttja den internationella adoptionstjänsten i Finland, om de har haft som avsikt att i ett senare skede återvända till Finland för att bo här. Denna lösning har inte i praktiken varit lyckad. En adoptant som bor utomlands har haft svårt att använda sig av den internationella adoptionstjänsten och adoptionsrådgivningen. Dessa serviceformer förutsätter nämligen att de som lämnar internationell adoptionstjänst och adoptionsrådgivning kan träffa adoptanten i Finland. Adoptionsrådgivningen har dessutom i uppgift att besöka adoptantens hem. Också med utgångspunkt i denna motivering kan den föreslagna ändringen anses befogad.

Praktiska erfarenheter ger vid handen att vissa stater förutsätter att en adoptant som är medborgare i en annan stat kan framlägga en utredning gjord av ett behörigt organ i den stat där han eller hon är medborgare också när adoptanten inte är bosatt i den staten. Därför har ett sådant stadgande inkluderats i ett utkast till adoptionsförordning, som har bifogats till denna proposition, med stöd av vilket en kommuns socialvårdsorgan eller en adoptionsbyrå också i dessa fall när internationell adoptionstjänst inte lämnas på skriftlig anhållan av behörigt organ i den främmande staten kan lämna de uppgifter som organet eller byrån kan insamla om en sådan adoptant som är finsk medborgare (förordningsutkastets 7 §).

Det föreslås att ett sådant stadgande skall tillfogas paragrafens 2 mom. med stöd av vilket den internationella adoptionstjänsten också till ett barn under 18 år och som är bosatt i Finland och som behöver adoptivföräldrar kan förmedla en adoptant som är bosatt i en främmande stat, om en sådan adoption är förenlig med barnets bästa. Fastän barn bosatta i Finland inte nuförtiden

placeras som adoptivbarn hos adoptanter som bor utomlands, är stadgandet ändå erforderligt. Bestämmelserna om samarbetsförfarandet i Haagkonventionen förutsätter nämligen att Finland tillämpar dem också när ett barn bosatt i Finland i ett enskilt fall t.ex. i samband med en släktadoption, blir placerat som adoptivbarn hos adoptanter som bor i en annan fördragsslutande stat. Också i dessa fall kan det finska adoptionstjänstorganet samarbeta endast med ett sådant utländskt adoptionstjänstorgan som nämnden för internationella adoptionsärenden har godkänt (21 §).

20 §. Det föreslås att 2 mom. kompletteras med ett stadgande om att nämnden för adoptionsärenden i Finland har i uppgift att fungera som den centralmyndighet som avses i artikel 6 stycke 1 i Haagkonventionen. Nämnden för adoptionsärenden passar bra som sådan centralmyndighet som avses i Haagkonventionen, eftersom nämnden med stöd av 20 § i Finland är en särskild sakkunnigmyndighet i internationella adoptionsärenden och eftersom den redan nu med stöd av gällande lag sköter om sådana uppgifter som enligt Haagkonventionen tillkommer en centralmyndighet.

Det föreslås att stadgandet i den sista meningen i paragrafens nuvarande 2 mom. inkluderas i ett nytt 3 mom. Enligt momentet utfärdas närmare stadganden om nämndens uppgifter genom förordning. Propositionen har bifogats ett utkast till förordning om ändring av förordningen om nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland. En förteckning på nämndens uppgifter finns i 1 § i utkastet.

21 §. Ordet "socialnämnder" i 1 mom. föreslås ersatt med uttrycket "kommunernas socialvårdsorgan" av de orsaker som nämns i motiveringen till 10 §. Enligt paragrafens 2 mom. skall adoptionstjänstorganen som sådana auktoriserade organ som avses i III kap. Haagkonventionen sköta om de uppgifter som i lag eller förordning eller beslut av social- och hälsovårdsministeriet har anförtrots dem. Avsikten är att de uppgifter i Haagkonventionen som har tilldelats centralmyndigheten eller auktoriserade organ till merparten skall fördelas mellan adoptionstjänstorganen och nämnden för adoptionsärenden.

Stadgandena i paragrafens nuvarande 2 mom. skall intas i 3 mom. Det föreslås att ett sådant stadgande fogas till momentet som

berättigar nämnden för adoptionsärenden att återkalla ett tidigare godkännande, om nämnden befinner att det finns skäl därtill. Det nuvarande systemet har fungerat i tio år och man har goda erfarenheter av dess funktion. Det har dock i praktiken visat sig vara en brist att det inte i lag har funnits ett stadgande med stöd av vilket nämnden för adoptionsärenden på goda grunder har kunnat återkalla ett tidigare godkännande. En ovan avsedd god grund kan vara att det utländska adaptionstjänstorganets verksamhet inte längre är så pålitligt att det bör anses som tillbörligt att samarbetet mellan det finska och det utländska adoptionsorganet fortsätter.

Enligt paragrafens 4 mom. skall närmare stadganden om adaptionstjänstorganens uppgifter utfärdas genom förordning. I det utkast till adoptionsförordning som utgör en bilaga till propositionen ingår stadganden om adaptionstjänstorganens uppgifter (förordningsutkastets 10 §).

22 §. Det föreslås att denna paragraf som nu innehåller en detaljerad förteckning på adaptionstjänstorganens uppgifter upphävs. Enligt förslaget som gäller 21 § 4 mom. är avsikten att närmare stadganden om adaptionstjänstorganens uppgifter skall utfärdas genom förordning. Härvid kommer stadganden om såväl adaptionstjänstorganens som nämndens uppgifter att finnas i förordning. När stadgandena om adaptionstjänstorganens uppgifter finns i förordning blir det möjligt att flexibelt vid behov ändra uppgifterna genom en ändring av förordningen.

24 §. Paragrafen innehåller stadganden om adoptantens skyldighet att be om internationell adaptionstjänst i Finland. Enligt den nuvarande paragrafen skall adaptionstjänst begäras när någon ämnar adoptera ett barn under 18 år som finns utomlands. Det föreslås att paragrafen ändras så att den gäller fall där adoptanten är bosatt i Finland och barnet är bosatt i en främmande stat.

Paragrafen motsvarar bestämmelsen i artikel 14 i Haagkonventionen. Enligt bestämmelsen skall en adoptant som är bosatt i en fördragsslutande stat och som önskar adoptera ett barn som är bosatt i en annan fördragsslutande stat framställa en begäran där om hos centralmyndigheten i den stat där han eller hon är bosatt. Enligt artikel 22 stycke 1 kan begäran också framställas till ett auktoriserat organ, om lagen i vederbörande stat det tillåter. Enligt den ändring som

föreslås i 21 § 2 mom. är i Finland adaptionstjänstorganen sådana auktoriserade organ som avses i Haagkonventionen.

25 §. Enligt gällande 25 § 1 mom. skall en adoptant med hemvist i Finland av nämnden för adoptionsärenden söka tillstånd till adoptionen, om den som skall adopteras är yngre än 18 år och inte har hemvist i Finland. I propositionen föreslås att detta stadgande inkluderas i 25 § 1 punkten och att ordet "hemvist" som utvisar den internationella privaträttsliga anknytningen ersätts med orden "är bosatt". Den föreslagna ändringen är en följd av Haagkonventionen där internationell adoption har definierats med begreppet boningsort. Saken har behandlats närmare i den allmänna motiveringen.

Enligt bestämmelserna i artikel 5 i Haagkonventionen har de behöriga myndigheterna i den mottagande staten i uppgift att konstatera att adoptanterna är behöriga och lämpliga som adoptivföräldrar och att de har fått ändamålsenlig rådgivning. Det utkast till förordning om ändring av förordningen om nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland som ingår som bilaga till propositionen innehåller stadganden om att nämnden i det beslut varmed den ger tillstånd till en adoption skall göra en anteckning om ovannämnda uppgifter (förordningsutkastets 1 a §). Tillståndsförfarandet är förenligt med bestämmelserna i Haagkonventionen.

Enligt gällande 25 § 2 mom. skall adoptanten, om avsikten är att adoptionen skall fastställas utomlands, före fastställelsen inhämta tillstånd av nämnden för adoptionsärenden, om den som skall adopteras är yngre än 18 år och har hemvist i Finland. I propositionen föreslås att ett likalydande stadgande inkluderas i 25 § 2 punkten. Hemviset ersätts dock med boningsort. Därtill föreslås att stadgandena ändras så att en adoptant som bor utomlands skall inhämta nämndens tillstånd till adoptionen också när avsikten är att adoptionen skall fastställas i Finland. Detta medför att alla de fall där ett barn bor i Finland, men blir adoptivbarn hos adoptivföräldrar som bor utomlands, kommer under nämndens övervakning.

26 §. I gällande 26 § stadgas att om den som skall adopteras och adoptanterna är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och adoptanterna har hemvist i någon av dessa stater, tillämpas stadgandena i 24 och 25 §§ inte. Det före-

slås att paragrafen skall upphävas. Detta innebär att stadgandena i 24 och 25 §§ skall tillämpas också på sådana adoptanter och adoptivbarn som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige, om adoptanterna har boningsort i någon av de nämnda staterna.

I 24 § som föreslås ändrad skall stadgas om adoptanters skyldighet att be om internationell adoptionstjänst av adoptionstjänstorgan. Sålunda är även en sådan adoptant som bor i Finland, som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och som ämnar adoptera ett barn under 18 år, som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och som bor i Danmark, Island, Norge eller Sverige skyldig att be om internationell adoptionstjänst av ett adoptionstjänstorgan.

I 25 § som föreslås ändrad skall stadgas om skyldigheten att ansöka om tillstånd till adoptionen. Enligt 1 mom. 1 punkten skall adoptanten ansöka om tillstånd av nämnden för adoptionsärenden till adoptionen före den fastställs i Finland eller utomlands, om adoptanten är bosatt i Finland och den som skall adopteras är under 18 år och är bosatt i en främmande stat. Sålunda skall även en i Finland bosatt adoptant som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och som ämnar adoptera ett barn under 18 år, som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och som bor i Danmark, Island, Norge eller Sverige ansöka om tillstånd till adoptionen av nämnden för adoptionsärenden. Adoptionen skall fastställas i Finland, om adoptanten har sitt hemvist här (artikel 11 i den nordiska äktenskapskonventionen). Enligt propositionens 29 § som föreslås ändrad skall sökanden innan domstolen tar ett ärende som gäller adoption upp till prövning förete utredning över att tillstånd har beviljats.

Enligt den föreslagna 25 § 1 mom. 2 punkten skall adoptanten ansöka om tillstånd av nämnden för adoptionsärenden till adoptionen innan den fastställs i Finland eller utomlands, om adoptanten är bosatt i en främmande stat och den som skall adopteras är under 18 år och bosatt i Finland. Sålunda skall även en adoptant som är bosatt i ett annat nordiskt land och som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och som ämnar adoptera ett barn under 18 år som bor i Finland och som är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller

Sverige ansöka om tillstånd till adoptionen av nämnden för adoptionsärenden. I det utkast till adoptionsförordning som finns som bilaga till propositionen ingår ett stadgande enligt vilket kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrån kan fatta beslut om placering av ett barn hos adoptanten eller ge ett i artikel 12 i den nordiska äktenskapskonventionen avsett utlåtande endast när organet eller byrån har företetts ett tillstånd till adoptionen enligt 27 § 2 mom. adoptionslagen (förordningsutkastets 9 § 1 mom.). I den allmänna motiveringen har redogjorts för förhållandet mellan de ovan nämnda stadgandena och den nordiska äktenskapskonventionen.

27 §. Vissa ändringar av teknisk natur föreslås i fråga om paragrafens 1 och 2 mom. så att hänvisningarna till andra stadganden i lagen blir korrekta. Därtill föreslås att ordet "hemvist" ersätts med orden "är bosatt". Den föreslagna ändringen är en följd av att internationell adoption i Haagkonventionen har definierats med begreppet boningsort.

För att nämnden för adoptionsärenden skall kunna bevilja tillstånd till en internationell adoption när ett barn har hemvist i Finland förutsätter nuvarande 2 mom. att nämnden har företetts ett utlåtande om adoptanten och hans eller hennes förhållanden av behörigt organ i den stat där adoptanten har sitt hemvist. Det föreslås att momentet ändras så att det kompletteras med stadganden om att utlåtandet skall åtföljas av en utredning över att adoptanten har konstaterats behörig och lämplig som adoptivförälder, att adoptanten har fått ändamålsenlig rådgivning och att barnet har rätt till inresa i staten där adoptanten bor och har rätt att bo där permanent. Utredningen om den sistnämnda omständigheten kan vara allmänt formulerad. Det är tillräckligt om det av utredningen framgår att hinder inte finns för barnets inresa i den ifrågavarande staten eller utredningen kan gälla ett visst barn och dess rätt till inresa och boende i den aktuella staten. De kompletterande stadgandena ger nämnden för adoptionsärenden en möjlighet att på förhand säkerställa att behöriga myndigheter i den mottagande staten har medverkat till adoptionen i enlighet med artikel 5 i Haagkonventionen. Momentet skulle som de flesta andra stadganden i adoptionslagen som föreslås ändrade p.g.a. Haagkonventionen, tillämpas också på andra internationella

adoptioner än de som faller inom konventionens tillämpningsområde.

Det tillstånd som nämnden för adoptionsärenden har beviljat är enligt 4 mom. i kraft en bestämd tid som får utsättas till högst två år. I praxis har man ansett att om ett barn inom den tid som nämns i tillståndet har placerats hos de blivande adoptivföräldrarna, har dessa inte behövt ansöka om en förlängning på giltighetstiden eller ett nytt tillstånd, fastän tillståndets giltighet har upphört innan ett adoptivförhållande har fastställts mellan adoptivföräldrarna och adoptivbarnet. Att praxis inte har ett klart stöd i lag har betraktats som ett problem. Därför föreslås att stadgandet ändras att motsvara nuvarande praxis. I momentet stadgas att tillståndets giltighet upphör om ett barn inte inom den tid som föreskrivs i tillståndet har placerats för vård hos de blivande adoptivföräldrarna. Tillståndets giltighet upphör också om barnet på grund av en misslyckad placering tas bort från de blivande adoptivföräldrarna.

Enligt 4 mom. kan nämnden för adoptionsärenden på ansökan förlänga tillståndets giltighetstid med högst två år efter att ha inhämtat adoptionstjänstorganets utlåtande i saken. Det föreslås att stadgandet ändras så att nämnden på ansökan åt gången kan förlänga tillståndets giltighetstid med högst två år efter att ha inhämtat adoptionstjänstorganets och kommunens socialvårdsorgans eller adoptionsbyråns utlåtande i saken. Ändringen innebär att nämnden kan förlänga giltighetstiden flera än en gång. Ändringen är motiverad, eftersom det årligen förekommer ett antal fall där en placering av ett barn av olika praktiska skäl har fördröjts så att placeringen inte har kunnat genomföras inom den redan en gång förlängda tid som anges i tillståndet. I dessa fall är det motiverat att tillståndets giltighetstid flexibelt kan förlängas genom att bestäma en ny giltighetstid för tillståndet.

Därtill föreslås i 4 mom. ett stadgande om att nämnden för adoptionsärenden före varje ärende som gäller en förlängning av ett tillståndets giltighetstid utöver ett utlåtande av adoptionstjänstorganet dessutom skall inhämta ett utlåtande av kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrån. Med hjälp av utlåtandena kan nämnden försäkra sig om att inga sådana förändringar har ägt rum i adoptanternas omständigheter som inte skulle tala för en förlängning av tillståndets giltighetstid.

28 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att ordet "hemort" ersätts med ordet "hemkommun". Ändringen grundar sig på att de stadganden om hemort som tidigare fanns i befolkningsdatalogen (507/93) har upphävts. I stället för den tillämpas numera stadgandena om hemkommun som finns i lagen om hemkommun (201/94). Ifrågasvarande stadganden finns i 2 kap. lagen om hemkommun. Därtill föreslås att i stället för socialnämnd skall användas uttrycket "kommunens socialvårdsorgan" av de orsaker som nämns i motiveringen till 10 §.

29 §. Enligt 3 mom. skall sökanden innan domstolen upptar ett adoptionsärende till prövning styrka att adoptionsrådgivning har skett på det sätt som är stadgat i 16—18 och 28 §§ adoptionslagen. Det föreslås att stadgandet preciseras så att det gäller en sökande som bor i Finland. Om sökanden bor utomlands och adoptionen fastställs i Finland behöver sökanden enligt den ändring som föreslås i 25 § tillstånd till adoptionen av nämnden för adoptionsärenden. En förutsättning för att få tillstånd är härvid att sökanden i den stat där han bor har fått adoptionsrådgivning (27 §). Därför är det onödigt med en ny framläggning av utredningen i domstolen.

Därtill föreslås att 3 mom. kompletteras med ett stadgande enligt vilket, om det är fråga om en adoption som avses i 25 § adoptionslagen, sökanden skall förete en utredning över att adoptionstillstånd har beviljats. Förslaget motsvarar nuvarande praxis. Domstolen har inte fastställt en adoption, om den inte har företetts i 25 § avsett tillstånd.

34 §. Paragrafen innehåller stadganden om under vilka förutsättningar en finsk domstol är behörig i ett ärende som gäller fastställande av en adoption. Det föreslås att paragrafen ändras så att hemvistanknytningen ersätts med boningsortsanknytningen. Ett adoptionsärende kan således enligt huvudregeln behandlas i Finland om adoptanterna är bosatta i Finland.

Därtill föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att finsk domstol utan tilläggsförutsättningar skall kunna vara behörig också när ett barn är bosatt i Finland. Enligt gällande lag kan domstolen ha internationell behörighet när barnet har hemvist i Finland endast, om myndigheterna i den stat där adoptanterna har hemvist inte är behöriga att behandla ärendet eller det finns något annat

vägande skäl för att pröva ansökan i Finland. Dessa tilläggsförutsättningar är onödigt stränga. Även om det inte skulle finnas vägande skäl att behandla ansökan i Finland, kan det ändå vara ett nyttigt och ändamålsenligt förfarings sätt. På detta sättet kan man säkerställa att barnet har ställning som adoptivbarn redan när det lämnar Finland. Härvid finns inte den faran att barnets ställning i förhållande till adoptanten förblir en öppen fråga. Det är dessutom allmän internationell praxis att adoptionen fastställs i barnets ursprungsstat.

Det är likväl ändamålsenligt att fastställa adoptionen i Finland endast under den förutsättningen att adoptionen erkänns i den stat där adoptanten är bosatt och där barnet kommer att bo. Det finns dock inte skäl för att ställa detta som en förutsättning för internationell behörighet, eftersom saken redan har beaktats i 35 § 3 mom. Enligt det nämnda stadgandet skall en adoption inte fastställas, om det är uppenbart att det barn som skall adopteras är under 18 år och kommer att bosätta sig i en främmande stat, där en adoption som har fastställts i Finland inte är giltig och att barnet åsamkas väsentlig olägenhet av ogiltigheten.

Enligt paragrafens 2 mom. kan ett adoptionsärende behandlas i Finland också om den som skall adopteras eller någondera adoptanten är finsk medborgare och myndigheterna i den stat där adoptanterna eller den som skall adopteras är bosatt eller har hemvist inte är behöriga att behandla ärendet eller det finns något annat vägande skäl att pröva ansökan i Finland. Stadgandet motsvarar nuvarande lag med det undantaget att när man bedömer frågan om behörighet skall man också utreda om myndigheterna i den stat där adoptanterna är bosatta är behöriga att behandla ärendet. Därtill skall man utreda frågan om huruvida ärendet kan behandlas i den stat där barnet är bosatt eller har hemvist. Om ärendet kan behandlas i dessa stater, bör det inte anses som ändamålsenligt att det kan behandlas i Finland enbart på den grunden att någon som har del i saken är finsk medborgare.

Det föreslås att paragrafens 4 mom. endast ändras så att namnet "Helsingfors rådstuvurätt" ändras att motsvara domstolens nuvarande namn "Helsingfors tingsrätt".

38 §. Paragrafen innehåller stadganden om när en adoption som har fastställts utomlands utan skild åtgärd erkänns som giltig i

Finland. Det föreslås att förutsättningarna för erkännande utvidgas så att förutom de adoptioner som nu anses giltiga också sådana adoptioner skall anses giltiga som skett i den stat där adoptanterna var bosatta eller som skett i en främmande stat men som anses giltiga i den staten där adoptanterna bor. Det är befogat att utvidga erkännandet till de ovan avsedda fallen med beaktande av Haagkonventionen. Konventionen innehåller inga bestämmelser om domstolars internationella behörighet, men baktanken bakom konventionen är att adoptionen fastställs i den stat där adoptanterna bor eller om adoptionen fastställs i barnets ursprungsstat att den då erkänns i den stat där adoptanterna är bosatta.

En ändring av teknisk natur föreslås i paragrafens 2 mom. så att det sakliga innehållet i andra meningens tas in i momentets första mening.

Enligt paragrafens 3 mom. är en adoption som fastställts i en fördragsslutande stat och där intygats vara konventionsenlig utan skild åtgärd giltig i Finland. Stadgandet uppfyller åliggandet i artikel 23 stycke 1 i Haagkonventionen. Enligt den nämnda konventionsbestämmelsen skall fördragsslutande stater utan skild åtgärd erkänna som giltig en adoption som fastställts i en annan fördragsslutande stat och där intygats vara konventionsenlig.

Stadgandet i paragrafens nuvarande 3 mom. föreslås bli intaget i paragrafens 4 mom. till vilket fogas en hänvisning till paragrafens 3 mom.

41 §. Det föreslås att hemvistanknytningen skall kompletteras med boningsortsanknytningen. Eftersom det beträffande 38 § föreslås att boningsortsanknytningen skall ha samma status som hemvistanknytningen när man bedömer frågan om huruvida en adoption utan skild åtgärd är giltig i Finland, är det nödvändigt att Helsingfors hovrätt också kan beakta boningsortsanknytningen när hovrätten avgör frågan om huruvida den statliga myndighet där adoptionen har skett har haft tillräcklig anledning att uppta ärendet till prövning.

41 a §. Enligt 1 mom. skall Helsingfors hovrätt, även när en adoption med stöd av 38 § 1 mom. utan skild åtgärd kan anses giltig i Finland, på ansökan kunna fastställa att adoptionen erkänns i Finland. Även om ett fastställande i dessa fall inte är nödvändigt för att barnet skall kunna anses som

adoptanternas barn, är det dock motiverat att ge denna möjlighet till fastställelse, eftersom man på detta sätt kan få ett rättskraftigt avgörande och därmed en säkerhet på hur man enligt finsk lagstiftning ser på adoptionen. Det kan t.ex. vara motiverat att utnyttja möjligheten när adoptanterna vid tidpunkten för adoptionen hade faktiska anknytningar till flere olika stater och det sålunda kan vara tvetydigt om adoptanterna hade hemvist- eller boningsort i den staten där adoptionen fastställdes. Ett fastställande av adoptionen tryggar härvid att det inte senare i saken kan uppkomma en strid t.ex. i samband med ett arvsärende. En ansökan om fastställelse kan inlämnas genast efter att adoptivförhållandet har fastställts utomlands eller senare när därtill finns skäl.

På motsvarande sätt föreslås i 2 mom. att Helsingfors hovrätt skall kunna fastställa att en hävning av ett adoptivförhållande, som med stöd av 39 § 1 mom. utan skild åtgärd kan anses giltig i Finland, erkänns i Finland.

42 §. Det föreslås att en hänvisning till 41 a och 42 b §§ inkluderas i paragrafen. Därtill föreslås en teknisk ändring som är nödvändig eftersom stadgandet i 38 § 3 mom. föreslås bli intaget i 38 § 4 mom.

42 a §. Paragrafen gäller adoptioner som fastställts i stater som är part i Haagkonventionen och som i vederbörande stat intygats vara konventionsenliga. Enligt 42 § a som föreslås bli intagen i lagen skall dessa adoptioner alltid få minst de rättsverkningar som föreskrivs i artikel 26 stycke 1 i Haagkonventionen.

När en adoption erkänns som giltig innebär detta enligt artikel 26 stycke 1 i Haagkonventionen att man erkänner för det första ett barn- och föräldraförhållande mellan barnet och adoptivföräldrarna, för det andra ett föräldraansvar som tillkommer adoptivföräldrarna och för det tredje ett upphörande av det rättsliga barn- och föräldraförhållandet mellan barnet och dess mor och far, om adoptionen har denna rättsverkan i den stat där adoptionen har fastställts. Finsk lag innehåller numera inga stadganden om vilken stats lag som skall tillämpas på rättsverkningarna av en adoption. När adoptionslagen stiftades ansågs det inte vara nödvändigt med stadganden i denna sak, utan man ansåg det som ett bättre alternativ att enligt den lag som skall tillämpas på varje särfråga som gäller ett barn, som t.ex. vårdnad, förmynderskap och arv, också skall avgöras

vilken betydelse som skall tillmätas adoptionen i den särfrågan. Lösningen innebär att om en lag i en främmande stat skall tillämpas på en fråga som gäller ett barn, bestäms också vilka rättsverkningar som ett erkännande av adoptionen har i den frågan enligt lagen i den främmande staten.

Eftersom det kan visa sig att man på rättsverkningarna av en adoption skall tillämpa en främmande stats lag, tryggar den nuvarande finska lagstiftningen inte nödvändigtvis att en adoption som intygats konventionsenlig i alla omständigheter får de rättsverkningar som avses i artikel 26 stycke 1. Det nya stadgandet bör därför anses nödvändigt. Det nya stadgandet innebär att om en tillämpning av en främmande stats lag på en adoptions rättsverkningar skulle leda till att förutsättningarna i artikel 26 stycke 1 Haagkonventionen inte uppfylls, skall den främmande statens lag åsidosättas och i stället för den skall man tillämpa artikel 26 stycke 1.

I praktiken kommer stadgandet sällan att tillämpas. När ett adoptivbarn och dess föräldrar bor i Finland, kommer finsk lag vanligtvis att tillämpas på de frågor som gäller barnets ställning. Enligt finsk lag är ett adoptivbarn sina adoptivföräldrars barn och inte sina tidigare föräldrars barn när man tillämpar vad som stadgas om rättslig verkan av släktskap och svägerskap, om inte annat stadgas särskilt eller följer av adoptivförhållandets natur. Således är rättsverkningarna av en erkänd adoption enligt finsk rättsordning betydligt starkare än vad som förutsätts i den ovan nämnda artikeln i Haagkonventionen.

42 b §. Paragrafen som föreslås fogad till lagen ger en möjlighet att omvandla en s.k. svag adoption som fastställts i en konventionsstat till en s.k. stark adoption i Finland som har den verkan att rättsförhållandet mellan barnet och dess förra föräldrar upphör. En svag adoption kan ändras till en stark adoption, om de samtycken som är nödvändiga har givits eller senare ges till adoptionen.

Det föreslagna stadgandet grundar sig på artikel 27 i Haagkonventionen som närmare har behandlats i avsnitt 3.4. i den allmänna motiveringen. Som det konstateras i den allmänna motiveringen är en omvandling inte nödvändig för att barnet efter adoptionen skall kunna anses som adoptivföräldrarnas och inte som de tidigare föräldrarnas barn.

Eftersom en omvandling av en adoption på det sätt som exemplifieras i den allmänna motiveringen kan förbättra barnets ställning, är det befogat att det i Finland skall kunna vara möjligt att genomföra den omvandling av en adoption som avses i artikel 27 Haagkonventionen.

När en adoption omvandlas prövas inte förutsättningarna för adoption, utan då prövas endast att har adoptionen skett i en sådan främmande stat som är part i Haagkonventionen, har det intygats att den har genomförts i enlighet med Haagkonventionen och att den inte har den verkan att det rättsliga förhållandet mellan barnet och föräldrarna upphör samt att de samtycken som i barnets ursprungsstat behövs till adoptionen har givits till en sådan adoption som har som verkan att det rättsliga förhållandet mellan barn och föräldrar upphör. Därför kan uppgiften att omvandla en adoption bäst anförtros Helsingfors hovrätt, som även behandlar de ärenden som gäller frågor om erkännande av adoption. En omvandling av en adoption sker på ansökan av adoptivföräldrarna eller adoptivbarnet.

43 §. Det föreslås att en hänvisning till 38 § 3 mom. intas i paragrafen. Ändringen innebär att också en sådan adoption som har fastställts i en främmande stat som är part i Haagkonventionen och som där har intygats vara konventionsenlig kan förvägras erkännande, om ett erkännande av adoptionen kan leda till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning. Den föreslagna ändringen grundar sig på artikel 24 i Haagkonventionen enligt vilken en fördragsslutande stat kan vägra erkänna en adoption, om adoptionen uppenbarligen strider mot rättsordningen i vederbörande stat varvid barnets bästa skall beaktas. Därtill föreslås att en hänvisning till 41 a § som föreslås bli fogad till lagen inkluderas i paragrafen.

47 a §. Enligt 1 mom. i paragrafen som föreslås bli fogad till lagen kan den domstol som fastställt ett adoptivförhållande mellan ett barn och ett par adoptivföräldrar på ansökan intyga att adoptionen har skett i enlighet med Haagkonventionen. Innebörden i stadgandet ligger däri att i artikel 23 stycke 1 i Haagkonventionen övriga fördragsslutande stater åläggs en skyldighet att erkänna en adoption som har fastställts i Finland och som i Finland har intygats vara konventionsenlig.

Det föreslås att uppgiften att intyga kon-

ventionsenligheten anförs den domstol som fastställt adoptionen. Adoptanterna kan redan i det skedet när de ansöker om fastställelse av adoption anhålla om att domstolen skall intyga att adoptionen är konventionsenlig. Om adoptionen inte blir intygad konventionsenlig när den fastställs, kan den domstol som fastställt adoptivförhållandet senare på skild ansökan intyga att den skett i enlighet med Haagkonventionen.

I utkastet till adoptionsförordning som ingår som bilaga till propositionen finns ett stadgande enligt vilket intyget skall innehålla uppgifter om adoptivföräldrarna och adoptivbarnet samt om när de godkännanden givits som gäller beslut om att adoptionsförandet skall fortsätta och vilka organ som givit godkännandena (förordningsutkastets 17 § 1 mom.). Enligt 22 § förordningsutkastet fastställer justietministeriet formulär för intyget.

Enligt paragrafens 2 mom. kan domstolen i den sak som avses i 1 mom. be att få utlåtande av nämnden för internationella adoptionsärenden. Som särskild sakkunnigmyndighet i internationella adoptionsärenden kan nämnden underlätta domstolens arbete genom att ge ett motiverat utlåtande i den frågan som gäller huruvida adoptionen har skett i enlighet med Haagkonventionen eller inte.

49 a §. Enligt nuvarande praxis bevaras de handlingar som uppkommit i samband med adoptionsrådgivning och internationell adoptionstjänst tills vidare eller permanent. Interpedia rf. tillämpar sin egen arkivpraxis. Rädda Barnen rf. tillämpar ett beslut av riksarkivet från år 1981 med stöd av arkivlagen (184/81) om förvaring av handlingar. Kommunernas socialvårdsorgan tillämpar arkivlagen, t.ex. socialnämnden vid Helsingfors stad tillämpar arkivlagen och ämbetsverkets arkivstadga.

Med hänsyn till handlingarnas betydelse särskilt för adoptivbarnen bör det anses ändamålsenligt att ett åläggande om skyldighet att förvara handlingarna intas i lag. I 1 mom. i paragrafen som föreslås bli fogad till lagen skall stadgas att kommunens socialvårdsorgan, adoptionsbyråerna och adoptions-tjänstorganen skall förvara de handlingar som uppgjorts eller mottagits i samband med adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst och som gäller barnet, dess föräldrar och adoptanterna i 100 år räknat från när de upprättades. Den föreslagna för-

varingstiden är ett minimistadgande och hindrar inte att handlingarna förvaras en längre tid.

Skyldigheten att förvara handlingarna är förenlig med artikel 30 stycke 1 i Haagkonventionen. Enligt det nämnda stycket skall behöriga myndigheter i de fördragslutande staterna se till att de uppgifter bevaras som de har och som gäller barnets härkomst och i synnerhet de uppgifter som gäller föräldrarnas identitet och barnets och dess familjs hälsa och hälsohistoria. Haagkonventionen innehåller ingen bestämmelse om hur länge uppgifterna skall förvaras. När man beaktar att huvudmålet med åliggandet att förvara handlingarna är att ge barnet och dess efterkomlingar en möjlighet att utreda den egna härkomsten, kan en förvaringstid på 100 år anses som tillräcklig.

Det föreslås att det i 2 mom. stadgas om överföringen av de handlingar som avses i 1 mom. i vissa fall. Enligt första meningen kan adoptionstjänstorganet överföra handlingar till det kommunala socialvårdsorgan eller den adoptionsbyrå som lämnat adoptionsrådgivning i ärendet. Härvid finns alla handlingar i ett givet adoptionsfall i arkivet hos den som lämnat adoptionsrådgivning. En överföring av handlingar förutsätter dock alltid samtycke av den som lämnat adoptionsrådgivning. Paragrafens andra mening gäller det fall då en adoptionsbyrå eller ett adoptionstjänstorgan lägger ned sin verksamhet. Enligt stadgandet skall adoptionsbyrån eller adoptionstjänstorganet överföra de handlingar som avses i 1 mom. till den kommuns socialvårdsorgan som social- och hälsovårdsministeriet har gett i uppgift att ta emot handlingarna. Härvid överförs i en helhet alla de handlingar som avses i 1 mom. och som finns hos adoptionsbyrån eller adoptionstjänstorganet till den kommuns socialvårdsorgan som social- och hälsovårdsministeriet har gett i uppgift att ta emot handlingarna.

Det föreslås att det i 3 mom. stadgas att ett adoptivbarn och dess vårdnadshavare samt adoptivbarnets avkomlingar har rätt att under ändamålsenlig handledning få uppgift ur de handlingar som avses i 1 och 2 mom. Det är tillåtet att vägra lämna uppgifter, om lämnandet kan leda till fara för adoptivbarnets hälsa eller utveckling eller om lämnandet av uppgifterna annars kan stå i strid med adoptivbarnets bästa eller annat enskilt intresse. Förslaget har samband med artikel

30 stycke 2 i Haagkonventionen där det föreskrivs en skyldighet för behörig myndighet att säkerställa att ett barn eller dess ställföreträdare har en möjlighet att under ändamålsenlig vägledning få den information som avses i artikel 30 stycke 1 till den del det är tillåtet enligt lagen i vederbörande stat.

I momentet tryggas såväl adoptivbarnet som vårdnadshavaren rätt att var för sig eller tillsammans få uppgifter ur handlingar som uppkommit i samband med adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst. Handlingarna kan likväl innehålla mycket känsliga uppgifter såväl om adoptivbarnet som om andra personer. Därför har i momentet ställts vissa förutsättningar som berättigar till vägran att lämna information. Detta innebär dock inte att adoptivbarnet t.ex. i ett senare skede under andra slags förhållanden kan få denna information. I sista hand åvilar ansvaret på kommunens socialvårdsorgans, adoptionsbyråns och adoptionstjänstorganets arbetstagare till vilken del och på vilket sätt uppgifter lämnas. Stadgandena motsvarar nuvarande praxis.

Förslaget i 3 mom. kompletterar 40 § socialvårdslagen (710/82) och 26 § barnskyddslagen (683/83) om den enskildes rätt att få veta vad som om honom finns antecknat i handlingar. Förslaget kompletterar också lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51) och de allmänna stadgandena i personregisterlagen (471/87) som gäller den enskildes rätt att få granska uppgifter om honom som finns i handlingar eller register.

49 b §. I denna paragraf som föreslås fogad till lagen skall stadgas om tystnadsplikt. Enligt paragrafen tillämpas vad som stadgas om hemlighållande av socialvårdens handlingar och tystnadsplikt för dem som handhar uppgifter i samband med socialvården på handlingar som inlämnats eller uppsatts i samband med handhavande av uppgifter som föreskrivs i adoptionslagen och på tystnadsplikt för dem som sköter de nämnda uppgifterna. Enligt 57 § socialvårdslagen får personer i statens eller en kommuns tjänst eller kommunala förtroendevalda eller personer som deltar i eljest anordnad socialvårdsverksamhet inte yppa enskild eller familjs hemlighet, som de på grund av sin ställning eller sitt uppdrag har fått kännedom om.

50 §. Ordet "socialnämnd" föreslås ersatt med uttrycket "kommunens socialvårdsorgan" av orsaker som nämns i motiveringen

till 10 §.

Stadgandena om kommunalförbund i kommunallagen av år 1976 har ersatts med stadgandena om samkommun i den nya kommunallagen (365/95) som trädde i kraft den 1 juli 1995. Därför föreslås att uttrycket "kommunalförbund eller annan kommunal sammanslutning" i 50 § 1 och 2 mom. adoptionslagen skall ersättas med uttrycket "sammkommun eller andra kommunala sammanslutningar".

Ikraftträdande. Enligt gällande 26 § i adoptionslagen skall inte stadgandena i lagens 24 och 25 §§ tillämpas, om den som skall adopteras och adoptanterna är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och adoptanterna har hemvist i någon av dessa stater. Lagens 24 § gäller skyldigheten att begära internationell adoptions-tjänst och 25 § skyldigheten att ansöka om tillstånd till adoptionen. I propositionen föreslås att 26 § skall upphävas, varvid lagens 24 och 25 §§ blir tillämpliga också i ovan nämnda fall. För att detta inte skall leda till svåra situationer när ett adoptionsförfarande redan har påbörjats, föreslås i ikraftträdelses-tadgandets 2 mom. att 24 och 25 §§ adoptionslagen inte skall tillämpas, om barnet har placerats hos adoptanterna före lagen träder i kraft.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

De ändringar som föreslås i adoptionslagen förutsätter talrika ändringar också i adoptionsförordningen. Det är därför meningen att ge en helt ny adoptionsförordning. Ett utkast till adoptionsförordning ingår som bilaga till propositionen.

De ändringar som föreslås i adoptionslagen förutsätter också vissa ändringar i förordningen om nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland. Ett utkast till förordning med förslag till ändring av förordningen om nämnden för adoptionsärenden ingår som bilaga.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt som Haagkonventionen i förhållande till Finland träder i kraft efter att Finland har ratificerat eller godkänt den. Därför föreslås att det genom förordning stadgas när lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av adoptionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i adoptionslagen av den 8 februari 1985 (153/85) 22 och 26 §§, av dessa lagrum 22 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 27 november 1992 (1101/92), *ändras* 10 § 1 mom., 14 § 2 mom., 17 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 19 §, 20 § 2 mom., 21, 24 och 25 §§, 27 § 1, 2 och 4 mom., 28 §, 29 § 3 mom., 34 § 1, 2 och 4 mom., 38 §, 41 § 1 mom., 42 § 1 mom., 43 § samt 50 § 1 och 2 mom., av dessa lagrum 17 § 2 mom., 28 § samt 50 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 27 november 1992 och 21 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag, samt *fogas* till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 27 november 1992, ett nytt 3 mom., till lagen nya 41 a, 42 a och 42 b §§, till 7 kap. en ny 47 a § och före den en ny mellanrubrik samt till lagen nya 49 a och 49 b §§ som följer:

10 §

Föräldrarnas samtycke till adoption skall ges till det organ som kommunen utser (*kommunens socialvårdsorgan*) och som avses i 6 § (736/92) socialvårdslagen eller till den adoptionsbyrå som avses i 3 kap. Utomlands skall samtycke ges till den som enligt 6 § lagen om utrikesförvaltningen (1164/87) kan fullgöra uppgifter som ankommer på notarius publicus eller på det sätt som stadgas i 36 § 1 mom. Närmare stadganden om mottagande av samtycke utfärdas genom förordning.

14 §

Har tidigare förälder till barnet före adoptionen genom avtal förbundit sig eller genom domstols beslut ålagts att betala underhållsbidrag till barnet, befrias han från skyldigheten att erlagga de poster av underhållsbidrag som förfaller till betalning efter adoptionen. Har underhållsbidrag fastställts att utges i ett för allt, befrias förälder från att erlagga underhållsbidraget, om detta inte betalats före adoptionen.

17 §

Adoptionsrådgivningen tillhandahålls av kommunernas socialvårdsorgan samt av adoptionsbyråer som fått tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet att tillhandahålla adoptionsrådgivning.

18 §

Vid adoptionsrådgivningen skall

3) övervakas hur placeringen lyckas med

hänsyn till barnets bästa och vildtas nödvändiga åtgärder för att tillgodose barnets bästa, om placeringen misslyckas; samt

Vid adoptionsrådgivningen skall adoptionsbyrån inhämta ett utlåtande av kommunens socialvårdsorgan om barnets samt adoptantens förhållanden.

19 §

Syftet med internationell adoptionstjänst är att

1) förmedla en adoptant som är bosatt i Finland för ett barn under 18 år som är bosatt i en främmande stat och som behöver adoptivföräldrar,

2) bistå vid åtgärder som gäller fastställande av adoption, samt

3) hjälpa och stöda barnet och adoptivföräldrarna, vid behov också efter det adoptivförhållandet har fastställts.

Den internationella adoptionstjänsten kan också för ett barn under 18 år som är bosatt i Finland och som behöver adoptivföräldrar förmedla en adoptant som är bosatt i en främmande stat, om adoptionen är förenlig med barnets bästa.

20 §

Särskild sakkunnigmyndighet är nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (*nämnden för adoptionsärenden*) som är underställd social- och hälsovårdsministeriet. Nämnden fungerar också som den centralmyndighet som avses i artikel 6 stycke 1 i den konvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner som ingicks i Haag den 29 maj 1993 (*Haagkonventionen*).

Genom förordning stadgas närmare om sammansättningen och tillsättandet av samt uppgifterna för nämnden för adoptionsärenden.

21 §

Internationell adoptionstjänst tillhandahålls i Finland av kommunernas socialvårdsorgan och andra sammanslutningar som har fått tillstånd därtill av social- och hälsovårdsministeriet (*adoptionstjänstorgan*).

Adoptionstjänstorganen sköter som sådana auktoriserade organ som avses i III kap. Haagkonventionen de uppgifter som konventionen förutsätter och som i lag eller förordning eller genom social- och hälsovårdsministeriets beslut har anförtrotts dem.

Adoptionstjänstorganen får samarbeta endast med en sådan myndighet eller organisation eller ett sådant organ av annat slag som har motsvarande serviceuppgifter utomlands och som nämnden för adoptionsärenden godkänt (*utländskt adoptionstjänstorgan*). Nämnden kan återkalla ett godkännande, om skäl därtill finns.

Genom förordning stadgas närmare om adoptionstjänstorganens uppgifter.

24 §

Om någon som är bosatt i Finland ämnar adoptera ett barn under 18 år som är bosatt i en främmande stat skall denne begära internationell adoptionstjänst av ett adoptionstjänstorgan.

25 §

Innan en adoption fastställs i Finland eller utomlands, skall adoptanten av nämnden för adoptionsärenden ansöka om tillstånd, om

1) adoptanten är bosatt i Finland och den som skall adopteras är under 18 år och bosatt i en främmande stat, eller

2) adoptanten är bosatt i en främmande stat och den som skall adopteras är under 18 år och bosatt i Finland.

27 §

Nämnden för adoptionsärenden kan bevilja tillstånd till adoption i fall som avses i 25 § 1 punkten, om de i 1—7 §§ stadgade förutsättningarna för adoption föreligger och internationell adoptionstjänst har tillhandahållits på det sätt som är stadgat i 19—24 §§.

Nämnden för adoptionsärenden kan bevilja tillstånd i fall som avses i 25 § 2 punkten, om förutsättningarna enligt 1—11 §§ före-

ligger och nämnden har företetts ett utlåtande av en behörig myndighet eller annat behörigt organ i den stat där adoptanten är bosatt om adoptanten och hans förhållanden samt utredning över att han har befunnits behörig och lämplig som adoptivförälder, att han fått den rådgivning som krävs samt att barnet har rätt att resa in i och stadigvarande bosätta sig i den stat där adoptanten är bosatt.

Tillståndet är i kraft en bestämd tid som kan vara högst två år. Nämnden kan på ansökan förlänga tillståndets giltighetstid med högst två år per gång efter att ha inhämtat utlåtande av adoptionstjänstorganet samt kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrån. Tillståndet upphör att vara i kraft, om ett barn inte inom den tid som föreläggs i tillståndet har placerats hos adoptanten eller om barnet till följd av att placeringen har misslyckats skall fräntas adoptanten.

28 §

En förälder som ämnar ge sitt minderåriga barn som adoptivbarn eller den som ämnar adoptera ett minderårigt barn skall begära adoptionsrådgivning hos hemkommunens socialvårdsorgan eller hos en adoptionsbyrå som har fått tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet.

29 §

Innan ett ärende som gäller adoption av en minderårig upptas till prövning vid domstol, skall en sökande som är bosatt i Finland för domstolen förete en utredning över att adoptionsrådgivning skett på det sätt som stadgas i 16—18 och 28 §§. Om det gäller en adoption som avses i 25 §, skall sökanden förete en utredning över att tillstånd har beviljats.

34 §

Ansökan om fastställande av adoption prövas i Finland, om adoptanterna eller den som skall adopteras är bosatta här.

Ansökan om fastställande av adoption kan också prövas i Finland, om den som skall adopteras eller någondera adoptanten är finsk medborgare och myndigheterna i den stat där adoptanterna eller den som skall adopteras är bosatta eller har hemvist inte är behöriga att behandla ärendet eller det finns

något annat vägande skäl att pröva ansökan i Finland.

Om det i fall som avses ovan inte finns laga domstol enligt 29 § 1 mom., behandlas ett ärende som gäller fastställande av adoption vid Helsingfors tingsrätt.

38 §

Om inte annat följer av 2 mom. är en adoption som skett i en främmande stat utan särskild åtgärd giltig i Finland, om vardera adoptanten vid tidpunkten för adoptionen var bosatta eller hade sitt hemvist i eller var medborgare i denna stat, eller om adoptionen är giltig i den stat där adoptanterna vid tidpunkten för adoptionen var bosatta eller hade sitt hemvist.

En adoption som skett i en främmande stat och för vilken tillstånd av nämnden för adoptionsärenden borde ha sökts enligt 25 § är utan särskild åtgärd giltig i Finland endast om tillstånd har beviljats.

En adoption som fastställts i en främmande stat som är part i Haagkonventionen och som där intygats vara konventionsenlig är oberoende av vad som stadgas i 1 och 2 mom. utan särskild åtgärd giltig i Finland.

En adoption, som skett i en främmande stat och som inte med stöd av 1, 2 eller 3 mom. är giltig i Finland, är giltig här endast om Helsingfors hovrätt har fastställt den.

41 §

Helsingfors hovrätt kan fastställa att en adoption som skett i en främmande stat är giltig, om någondera adoptanten eller den som skall adopteras vid tidpunkten för adoptionen har haft sådan anknytning till den stat där adoptionen skett på grund av att denne är bosatt eller har sitt hemvist där eller på grund av medborgarskap, att myndigheterna i denna stat kan anses ha haft tillräcklig anledning att uppta ärendet till prövning.

41 a §

Även om en adoption med stöd av 38 § 1 mom. skall anses giltig i Finland, kan Helsingfors hovrätt på ansökan fastställa att adoptionen erkänns i Finland.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller också en sådan hävning av adoptivförhållande som

med stöd av 39 § 1 mom. skall anses giltig i Finland.

42 §

Ansökan om fastställande som avses i 38 § 4 mom., 39 § 2 mom. och 41 a § samt nedan i 42 b § skall göras hos Helsingfors hovrätt.

42 a §

Om en adoption har intygats vara förenlig med Haagkonventionen, har den åtminstone de rättsverkningar om vilka bestämmelser ingår i artikel 26 stycke 1 i Haagkonventionen.

42 b §

Om en adoption har fastställts i en främmande stat som är part i Haagkonventionen och där intygats vara konventionsenlig, men inte enligt rättsordningen i denna stat har lett till att rättsförhållandet mellan barn och förälder upphört, kan Helsingfors hovrätt på ansökan av adoptivföräldrarna eller barnet fastställa att adoptionen är en adoption som verkar så att rättsförhållandet mellan barnet och dess tidigare föräldrar upphör. En förutsättning är ytterligare att de samtycken som avses i artikel 4 punkt c och d i Haagkonventionen har givits eller ges för en sådan adoption.

43 §

Sådan adoption som avses i 38 § 1 och 3 mom. eller sådan hävning av adoptivförhållande som avses i 39 § 1 mom. skall inte anses giltig i Finland, och hovrätten skall inte enligt 41 eller 41 a § fastställa att adoptionen eller hävningen av adoptivförhållande är giltig, om detta skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

Intyg om konventionsenlighet

47 a §

Den domstol som fastställt en adoption kan på ansökan intyga att adoptionen har skett i enlighet med Haagkonventionen.

Domstolen kan i ett ärende som avses i 1 mom. begära ett utlåtande av nämnden för adoptionsärenden.

8 kap.

Särskilda stadganden

49 a §

Kommunernas socialvårdsorgan, adoptionsbyråerna och adoptionstjänstorganen skall förvara handlingar som gäller adoptivbarnet, dess föräldrar och adoptivföräldrar och som uppgjorts eller mottagits i samband med adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst i minst 100 år räknat från det handlingarna uppgjordes.

Ett adoptionstjänstorgan kan för förvaring överföra i 1 mom. nämnda handlingar till den kommuns socialvårdsorgan eller den adoptionsbyrå som tillhandahållit adoptions-tjänstrådgivning i ärendet, om organet eller byrån samtycker till det. Om en adoptionsbyrå eller ett adoptionstjänstorgan nedlägger sin verksamhet enligt denna lag, skall de handlingar som avses i 1 mom. överföras för förvaring till den kommuns socialvårdsorgan som social- och hälsovårdsministeriet ger i uppgift att ta emot handlingarna.

Ett adoptivbarn och dess vårdnadshavare samt adoptivbarnets avkomlingar har rätt att under nödvändig vägledning få uppgift ur handlingar som avses i 1 och 2 mom. Uppgifter behöver inte lämnas ut, om det kan leda till fara för adoptivbarnets hälsa eller utveckling att uppgifter lämnas ut, eller om det i övrigt strider mot adoptivbarnets bästa eller annans enskilda bästa att uppgifter lämnas ut.

Helsingfors den 12 januari 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

49 b §

Vad som stadgas om sekretess i fråga om socialvårdens handlingar och tystnadsplikt för dem som handhar uppgifter i samband med socialvården tillämpas på sekretess för handlingar som inkommit eller uppgjorts vid handhavandet av uppgifter som avses i denna lag och på tystnadsplikt för dem som sköter de nämnda uppgifterna.

50 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan på ansökan bevilja en samkommun eller någon annan kommunal sammanslutning eller en i Finland registrerad förening tillstånd att hålla en adoptionsbyrå.

Social- och hälsovårdsministeriet kan, efter att först ha inhämtat utlåtande i saken av nämnden för adoptionsärenden, bevilja en kommuns socialvårdsorgan, en samkommun eller någon annan kommunal sammanslutning eller en i Finland registrerad förening tillstånd att tillhandahålla internationell adoptionstjänst.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft. Om ett barn har placerats hos adoptanterna innan denna lag träder i kraft, och den som skall adopteras och adoptanterna är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige, och adoptanterna har hemvist i någon av dessa stater, skall stadgandena i lagens 24 och 25 §§ inte tillämpas.

Justitieminister *Sauli Niinistö*

Lag

om ändring av adoptionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i adoptionslagen av den 8 februari 1985 (153/85) 22 och 26 §§, av dessa lagrum 22 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 27 november 1992 (1101/92),

ändras 10 § 1 mom., 14 § 2 mom., 17 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 19 §, 20 § 2 mom., 21, 24 och 25 §§, 27 § 1, 2 och 4 mom., 28 §, 29 § 3 mom., 34 § 1, 2 och 4 mom., 38 §, 41 § 1 mom., 42 § 1 mom., 43 § samt 50 § 1 och 2 mom.,

av dessa lagrum 17 § 2 mom., 28 § samt 50 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 27 november 1992 och 21 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag, samt *fogas* till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 27 november 1992, ett nytt 3 mom., till lagen nya 41 a, 42 a och 42 b §§, till 7 kap. en ny 47 a § och före den en ny mellanrubrik samt till lagen nya 49 a och 49 b §§ som följer:

Gällande lydelse

10 §

Föräldrarnas samtycke till adoption skall ges till socialnämnden eller till adoptionsbyrå som avses i 3 kap. Utomlands skall samtycke ges till den som enligt 16 § lagen om utrikesförvaltningen (1129/77) kan fullgöra på notarius publicus ankommande uppgifter, eller på det sätt varom stadgas i 36 § 1 mom. Närmare stadganden om mottagande av samtycke utfärdas genom förordning.

Föreslagen lydelse

10 §

Föräldrarnas samtycke till adoption skall ges till *det organ som kommunen utser (kommunens socialvårdsorgan) och som avses i 6 § (736/92) socialvårdslagen* eller till *den* adoptionsbyrå som avses i 3 kap. Utomlands skall samtycke ges till den som enligt 6 § *lagen om utrikesförvaltningen (1164/87)* kan fullgöra uppgifter *som ankommer* på notarius publicus eller på det sätt som *stadgas* i 36 § 1 mom. Närmare stadganden om mottagande av samtycke utfärdas genom förordning.

14 §

Har tidigare förälder till barnet före adoptionen genom avtal *som fastställts av socialnämnden* förbundit sig eller genom domstols beslut ålagts att betala underhållsbidrag till barnet, befrias han från skyldigheten att erlægga de poster av underhållsbidrag som förfaller till betalning efter adoptionen. Har underhållsbidrag fastställts att utges i ett för allt, befrias förälder från att erlægga underhållsbidraget, om detta inte betalats före adoptionen.

Har tidigare förälder till barnet före adoptionen genom avtal förbundit sig eller genom domstols beslut ålagts att betala underhållsbidrag till barnet, befrias han från skyldigheten att erlægga de poster av underhållsbidrag som förfaller till betalning efter adoptionen. Har underhållsbidrag fastställts att utges i ett för allt, befrias förälder från att erlægga underhållsbidraget, om detta inte betalats före adoptionen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Adoptionsrådgivningen ges av socialnämnderna samt av adoptionsbyråer som fått social- och hälsovårdsministeriets tillstånd att bedriva adoptionsrådgivning.

Adoptionsrådgivningen *tillhandahålls av kommunernas socialvårdsorgan* samt av adoptionsbyråer som fått *tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet att tillhandahålla* adoptionsrådgivning.

18 §

Vid adoptionsrådgivningen skall

3) övervakas hur placeringen lyckas med hänsyn till barnets bästa; samt

3) övervakas hur placeringen lyckas med hänsyn till barnets bästa *och vidtas nödvändiga åtgärder för att tillgodose barnets bästa, om placeringen misslyckas*; samt

Vid adoptionsrådgivningen skall adoptionsbyrån av vederbörande socialnämnd inhämta utlåtande om barnets samt adoptantens förhållanden.

Vid adoptionsrådgivningen skall adoptionsbyrån *inhämta ett utlåtande av kommunens socialvårdsorgan* om barnets samt adoptantens förhållanden.

19 §

Syftet med internationell adoptionstjänst är att förmedla en adoptant med hemvist i Finland åt barn under 18 år som finns utomlands och behöver adoptivföräldrar. *Syftet med adoptionstjänsten är dessutom att bistå vid de åtgärder som gäller fastställande av adoption.*

19 §

Syftet med internationell adoptionstjänst är att

1) förmedla en adoptant som *är bosatt i Finland för ett barn under 18 år som är bosatt i en främmande stat* och som behöver adoptivföräldrar,

2) bistå vid åtgärder som gäller fastställande av adoption, *samt*

3) *hjälpa* och stöda barnet och adoptivföräldrarna, *vid behov också* efter det adoptivförhållandet *har* fastställts.

Den internationella adoptionstjänsten skall vid behov bistå och stöda barnet och adoptivföräldrarna även efter det adoptivförhållandet fastställts.

Den internationella adoptionstjänsten *kan också för ett barn under 18 år som är bosatt i Finland och som behöver adoptivföräldrar förmedla en adoptant som är bosatt i en främmande stat, om adoptionen är förenlig med barnets bästa.*

20 §

Särskild sakkunnigmyndighet är nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (*nämnden för adoptionsärenden*), vilken är underställd social- och hälsovårdsministeriet. Genom förordning stadgas närmare om dess sammansättning, tillsättande och uppgifter.

Särskild sakkunnigmyndighet är nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (*nämnden för adoptionsärenden*) som är underställd social- och hälsovårdsministeriet. *Nämnden fungerar också som den centralmyndighet som avses i artikel 6 stycke 1 i den konvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner som ingicks i Haag den 29 maj 1993 (Haagkonventionen).*

Gällande lydelse

21 §

Internationell adoptionstjänst sköts i Finland av de socialnämnder och samfund som har fått tillstånd därtill av social- och hälsovårdsministeriet (*adoptionstjänstorgan*).

Finskt adoptionstjänstorgan får samarbeta endast med sådan myndighet, organisation eller annat organ med motsvarande serviceuppgifter utomlands som nämnden för adoptionsärenden godkänt (*utländskt adoptionstjänstorgan*).

22 §

- Adoptionstjänstorgans uppgift är att*
- 1) i det syfte som stadgas i 19 § samarbeta med utländska adoptionstjänstorgan;
 - 2) ge upplysningar om förutsättningarna för internationell adoption åt dem som ämnar adoptera barn under 18 år som finns utomlands;
 - 3) se till att adoptanten begär adoptionsrådgivning enligt 28 §;
 - 4) bistå adoptanten med att anskaffa och låta översätta de handlingar och intyg som behövs vid internationell adoption;
 - 5) se till att de handlingar som behövs skickas utomlands;
 - 6) bistå vid åtgärder som gäller barnets flyttning till Finland;
 - 7) se till att adoptanten utan dröjsmål vidtar åtgärder för att få adoptionen fastställd;
 - 8) till utlandet förmedla de avgifter som enligt 23 § 2 mom. uppburits hos adoptanten;
 - 9) underrätta utländskt adoptionstjänstorgan om adoption som fastställts i Finland;
 - 10) underrätta nämnden för adoptionsärenden.

Föreslagen lydelse

21 §

Genom förordning stadgas närmare om sammansättningen och tillsättandet av samt uppgifterna för nämnden för adoptionsärenden.

Internationell adoptionstjänst tillhandahålls i Finland av *kommunernas socialvårdsorgan och andra sammanslutningar* som har fått tillstånd därtill av social- och hälsovårdsministeriet (*adoptionstjänstorgan*).

Adoptionstjänstorganen sköter som sådana auktoriserade organ som avses i III kap. Haagkonventionen de uppgifter som konventionen förutsätter och som i lag eller förordning eller genom social- och hälsovårdsministeriets beslut har anförtrotts dem.

Adoptionstjänstorganen får samarbeta endast med en sådan myndighet eller organisation eller ett sådant organ av annat slag som har motsvarande serviceuppgifter utomlands och som nämnden för adoptionsärenden godkänt (utländskt adoptionstjänstorgan). Nämnden kan återkalla ett godkännande, om skäl därtill finns.

Genom förordning stadgas närmare om adoptionstjänstorganens uppgifter.

22 §

(upphävs, se 10 § i förordningsutkastet i bilaga 2)

Gällande lydelse

den och befolkningsregistercentralen om adoption som fastställts utomlands, samt

11) sköta andra uppdrag som givits av social- och hälsovårdsministeriet.

24 §

Den som ämnar adoptera barn under 18 år som finns utomlands skall begära internationell adoptionstjänst av ett adoptionstjänstorgan.

25 §

Innan adoption fastställs i Finland eller utomlands, skall adoptant som har hemvist i Finland av nämnden för adoptionsärenden söka tillstånd till adoptionen, om den som skall adopteras är yngre än 18 år och inte har hemvist i Finland.

När adoption fastställs utomlands, skall adoptanten före fastställelsen inhämta tillstånd av nämnden för adoptionsärenden, om den som skall adopteras är yngre än 18 år och har hemvist i Finland.

26 §

Om den som skall adopteras och adoptanterna är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige och adoptanterna har hemvist i någon av dessa stater, tillämpas stadgandena i 24 och 25 §§ inte.

27 §

Nämnden för adoptionsärenden kan bevilja tillstånd till adoption i fall som avses i 25 § 1 mom., om de i 1—7 §§ stadgade förutsättningarna för adoption föreligger och internationell adoptionstjänst har tillhandahållits på det sätt som är stadgat i 19—24 §§.

Nämnden för adoptionsärenden kan bevilja tillstånd i fall som avses i 25 § 2 mom., om förutsättningarna enligt 1—11 §§ föreligger och nämnden har företetts utlåtande om adoptanten och hans förhållanden av vederbörande organ i den stat där adoptanten har hemvist.

Föreslagen lydelse

24 §

Om någon som är bosatt i Finland ämnar adoptera ett barn under 18 år som är bosatt i en främmande stat skall denne begära internationell adoptionstjänst av ett adoptionstjänstorgan.

25 §

Innan en adoption fastställs i Finland eller utomlands, skall adoptanten av nämnden för adoptionsärenden *ansöka* om tillstånd, om

1) *adoptanten är bosatt i Finland* och den som skall adopteras är under 18 år och *bosatt i en främmande stat, eller*

2) *adoptanten är bosatt i en främmande stat* och den som skall adopteras är under 18 år och *bosatt i Finland.*

26 §

(upphävs)

27 §

Nämnden för adoptionsärenden kan bevilja tillstånd till adoption i fall som avses i 25 § 1 punkten, om de i 1—7 §§ stadgade förutsättningarna för adoption föreligger och internationell adoptionstjänst har tillhandahållits på det sätt som är stadgat i 19—24 §§.

Nämnden för adoptionsärenden kan bevilja tillstånd i fall som avses i 25 § 2 punkten, om förutsättningarna enligt 1—11 §§ föreligger och nämnden har företetts *ett utlåtande av en behörig myndighet eller annat behörigt organ i den stat där adoptanten är bosatt* om adoptanten och hans förhållanden *samt utredning över att han har befunnits behörig och lämplig som adoptivförälder, att han fått den rådgivning som krävs samt att barnet har rätt att resa in i och stadigvarande bosätta sig i den stat där adoptanten är bosatt.*

Gällande lydelse

Tillstånd av nämnden gäller en bestämd tid som får utsättas till högst två år. Nämnden kan, efter att ha inhämtat adoptions-tjänstorganets utlåtande i saken, på ansökan förlänga giltighetstiden med högst två år.

28 §

En förälder som ämnar ge sitt minderåriga barn som adoptivbarn eller den som ämnar adoptera ett minderårigt barn skall begära adoptionsrådgivning hos socialnämnden på sin hemort eller hos en adoptionsbyrå som har fått tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet.

29 §

Innan ärende som gäller adoption av minderårig upptas till prövning vid domstol, skall sökanden styrka att adoptionsrådgivning skett på det sätt som är stadgat i 16—18 och 28 §§.

34 §

Ansökan om fastställande av adoption prövas i Finland, om adoptanterna har hemvist här.

Ansökan om fastställande av adoption kan också prövas i Finland, om

1) den som skall adopteras har hemvist i Finland eller den som skall adopteras eller någondera adoptanten är finsk medborgare; och

2) myndigheterna i den stat där adoptanterna har hemvist inte är behöriga att behandla ärendet eller det finns något annat vägande skäl att pröva ansökan i Finland.

Om det i fall som avses i 2 mom. inte finns laga domstol enligt 29 § 1 mom., behandlas ärende som gäller fastställande av adoption vid Helsingfors rådstuvurätt.

Föreslagen lydelse

Tillståndet är i kraft en bestämd tid som kan vara högst två år. Nämnden kan på ansökan förlänga tillståndets giltighetstid med högst två år per gång efter att ha inhämtat utlåtande av adoptionstjänstorganet samt kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrån. Tillståndet upphör att vara i kraft, om ett barn inte inom den tid som föreläggs i tillståndet har placerats hos adoptanten eller om barnet till följd av att placeringen har misslyckats skall fräntas adoptanten.

28 §

En förälder som ämnar ge sitt minderåriga barn som adoptivbarn eller den som ämnar adoptera ett minderårigt barn skall begära adoptionsrådgivning hos hemkommunens socialvårdsorgan eller hos en adoptionsbyrå som har fått tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet.

Innan ett ärende som gäller adoption av en minderårig upptas till prövning vid domstol, skall en sökande som är bosatt i Finland för domstolen förete en utredning över att adoptionsrådgivning skett på det sätt som stadgas i 16—18 och 28 §§. Om det gäller en adoption som avses i 25 §, skall sökanden förete en utredning över att tillstånd har beviljats.

34 §

Ansökan om fastställande av adoption prövas i Finland, om adoptanterna eller den som skall adopteras är bosatta här.

Ansökan om fastställande av adoption kan också prövas i Finland, om den som skall adopteras eller någondera adoptanten är finsk medborgare och myndigheterna i den stat där adoptanterna eller den som skall adopteras är bosatta eller har hemvist inte är behöriga att behandla ärendet eller det finns något annat vägande skäl att pröva ansökan i Finland.

Om det i fall som avses ovan inte finns laga domstol enligt 29 § 1 mom., behandlas ett ärende som gäller fastställande av adoption vid Helsingfors tingsrätt.

Gällande lydelse

38 §

Adoption som skett i främmande stat är utan särskild åtgärd giltig i Finland, om vardera adoptanten vid tidpunkten för adoptionen antingen har haft hemvist i den staten eller varit dess medborgare, eller om adoptionen är giltig i den stat där adoptanterna vid tidpunkten för adoptionen har haft hemvist, och annat inte följer av 2 mom.

Adoption, som skett i främmande stat och för vilken tillstånd av nämnden för adoptionsärenden bort sökas enligt 25 §, är utan särskild åtgärd giltig i Finland, om tillstånd beviljats. *Här avsedd adoption är inte giltig i Finland, även om förutsättningarna enligt 1 mom. är för handen, såvida nämnden för adoptionsärenden inte har givit tillstånd därtill.*

Adoption, som skett i främmande stat och som inte enligt 1 eller 2 mom. anses vara giltig i Finland, är giltig här endast om Helsingfors hovrätt har fastställt den.

41 §

Helsingfors hovrätt kan fastställa att adoption som skett i främmande stat är giltig, om någondera adoptanten eller den som skall adopteras vid tidpunkten för adoptionen har haft sådan anknytning på grund av sitt hemvist eller sin nationalitet till den stat där adoptionen skett, att myndigheterna i denna stat kan anses ha haft tillräcklig anledning att uppta ärendet till prövning.

Föreslagen lydelse

38 §

Om inte annat följer av 2 mom. är en adoption som skett i en främmande stat utan särskild åtgärd giltig i Finland, om vardera adoptanten vid tidpunkten för adoptionen var bosatta eller hade sitt hemvist i eller var medborgare i denna stat, eller om adoptionen är giltig i den stat där adoptanterna vid tidpunkten för adoptionen var bosatta eller hade sitt hemvist.

En adoption som skett i en främmande stat och för vilken tillstånd av nämnden för adoptionsärenden borde ha sökts enligt 25 § är utan särskild åtgärd giltig i Finland endast om tillstånd har beviljats.

En adoption som fastställts i en främmande stat som är part i Haagkonventionen och som där intygats vara konventionsenlig är oberoende av vad som stadgas i 1 och 2 mom. utan särskild åtgärd giltig i Finland.

En adoption, som skett i en främmande stat och som inte med stöd av 1, 2 eller 3 mom. är giltig i Finland, är giltig här endast om Helsingfors hovrätt har fastställt den.

41 §

Helsingfors hovrätt kan fastställa att en adoption som skett i en främmande stat är giltig, om någondera adoptanten eller den som skall adopteras vid tidpunkten för adoptionen har haft sådan anknytning till den stat där adoptionen skett på grund av att denne är bosatt eller har sitt hemvist där eller på grund av medborgarskap, att myndigheterna i denna stat kan anses ha haft tillräcklig anledning att uppta ärendet till prövning.

41 a §

Även om en adoption med stöd av 38 § 1 mom. skall anses giltig i Finland, kan Helsingfors hovrätt på ansökan fastställa att adoptionen erkänns i Finland.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller också en sådan hävning av adoptivförhållande som med stöd av 39 § 1 mom. skall anses giltig i Finland.

Gällande lydelse

42 §

Ansökan om fastställande som avses i 38 § 3 mom. och 39 § 2 mom. skall göras hos Helsingfors hovrätt.

Föreslagen lydelse

42 §

Ansökan om fastställande som avses i 38 § 4 mom., 39 § 2 mom. och 41 a § samt nedan i 42 b § skall göras hos Helsingfors hovrätt.

42 a §

Om en adoption har intygats vara förenlig med Haagkonventionen, har den åtminstone de rättsverkningar om vilka bestämmelser ingår i artikel 26 stycke 1 i Haagkonventionen.

42 b §

Om en adoption har fastställts i en främmande stat som är part i Haagkonventionen och där intygats vara konventionsenlig, men inte enligt rättsordningen i denna stat har lett till att rättsförhållandet mellan barn och förälder upphört, kan Helsingfors hovrätt på ansökan av adoptivföräldrarna eller barnet fastställa att adoptionen är en adoption som verkar så att rättsförhållandet mellan barnet och dess tidigare föräldrar upphör. En förutsättning är ytterligare att de samtycken som avses i artikel 4 punkt c och d i Haagkonventionen har givits eller ges för en sådan adoption.

43 §

Sådan adoption eller hävning av adoptivförhållande som avses i 38 § 1 mom. och 39 § 1 mom. skall inte anses giltig i Finland, och hovrätten skall inte enligt 41 § fastställa att adoption eller hävning av adoptivförhållande är giltig, om detta skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

43 §

Sådan adoption som avses i 38 § 1 och 3 mom. eller sådan hävning av adoptivförhållande som avses i 39 § 1 mom. skall inte anses giltig i Finland, och hovrätten skall inte enligt 41 eller 41 a § fastställa att adoptionen eller hävningen av adoptivförhållande är giltig, om detta skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

Intyg om konventionsenlighet

47 a §

Den domstol som fastställt en adoption kan på ansökan intyga att adoptionen har skett i enlighet med Haagkonventionen.

Domstolen kan i ett ärende som avses i 1 mom. begära ett utlåtande av nämnden för adoptionsärenden.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Särskilda stadganden

49 a §

Kommunernas socialvårdsorgan, adoptionsbyråerna och adoptionstjänstorganen skall förvara handlingar som gäller adoptivbarnet, dess föräldrar och adoptivföräldrarnas och som uppgjorts eller mottagits i samband med adoptionsrådgivning eller internationell adoptionstjänst i minst 100 år räknat från det handlingarna uppgjordes.

Ett adoptionstjänstorgan kan för förvaring överföra i 1 mom. nämnda handlingar till den kommuns socialvårdsorgan eller den adoptionsbyrå som tillhandahållit adoptionstjänstrådgivning i ärendet, om organet eller byrån samtycker till det. Om en adoptionsbyrå eller ett adoptionstjänstorgan nedlägger sin verksamhet enligt denna lag, skall de handlingar som avses i 1 mom. överföras för varing till den kommuns socialvårdsorgan som social- och hälsovårdsministeriet ger i uppgift att ta emot handlingarna.

Ett adoptivbarn och dess vårdnadshavare samt adoptivbarnets avkomlingar har rätt att under nödvändig vägledning få uppgift om handlingar som avses i 1 och 2 mom. Uppgifter behöver inte lämnas ut, om det kan leda till fara för adoptivbarnets hälsa eller utveckling att uppgifter lämnas ut, eller om det i övrigt strider mot adoptivbarnets bästa eller annans enskilda bästa att uppgifter lämnas ut.

49 b §

Vad som stadgas om sekretess i fråga om socialvårdens handlingar och tystnadsplikt för dem som handhar uppgifter i samband med socialvården tillämpas på sekretess för handlingar som inkommit eller uppgjorts vid handhavandet av uppgifter som avses i denna lag och på tystnadsplikt för dem som sköter de nämnda uppgifterna.

50 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan på ansökan bevilja ett kommunalförbund eller någon annan kommunal sammanslutning eller en i Finland registrerad förening tillstånd att hålla en adoptionsbyrå.

Social- och hälsovårdsministeriet kan, efter att först ha inhämtat utlåtande i saken av

50 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan på ansökan bevilja en *sankommun* eller någon annan kommunal sammanslutning eller en i Finland registrerad förening tillstånd att hålla en adoptionsbyrå.

Social- och hälsovårdsministeriet kan, efter att först ha inhämtat utlåtande i saken av

Gällande lydelse

nämnden för adoptionsärenden, bevilja en socialnämnd, ett kommunalförbund eller någon annan kommunal sammanslutning eller en i Finland registrerad förening tillstånd att sköta internationell adoptionstjänst.

Föreslagen lydelse

nämnden för adoptionsärenden, bevilja en *kommuns socialvårdsorgan, en sankommun* eller någon annan kommunal sammanslutning eller en i Finland registrerad förening tillstånd att *tillhandahålla* internationell adoptionstjänst.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft. Om ett barn har placerats hos adoptanterna innan denna lag träder i kraft, och den som skall adopteras och adoptanterna är medborgare i Finland, Danmark, Island, Norge eller Sverige, och adoptanterna har hemvist i någon av dessa stater, skall stadgandena i lagens 24 och 25 §§ inte tillämpas.

Adoptionsförordning

På föredragning av justitieministern stadgas med stöd av adoptionslagen av den 8 februari 1985 (153/85):

1 kap.

Adoptionsrådgivning

1 §

Vid adoptionsrådgivning skall särskilt utredas om det mellan barnet och adoptanten kan skapas ett från barnets synpunkt sett positivt och bestående förälder-barnförhållande. I detta syfte skall den som tillhandahåller adoptionsrådgivning personligen samtala med minderårig som skall adopteras, om detta med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå är möjligt. Vid samtalet bör om möjligt utredas hur barnet ställer sig till adoptionen och om barnets åsikt i frågan är säker och bestående.

Efter avslutat samtal skall barn som fyllt 12 år och som skall adopteras beredas tillfälle att ge sitt samtycke till adoptionen så som i 11 § adoptionslagen (153/85) stadgas.

2 §

Förälders samtycke till adoption mottas personligen av den tjänsteinnehavare som inom kommunen har i uppgift att tillhandahålla adoptionsrådgivning under tillsyn av det organ som kommunen utser och som avses i 6 § (736/92) socialvårdslagen (*kommunens socialvårdsorgan*) eller av vederbörande arbetstagare vid adoptionsbyrå.

3 §

Om det vid adoptionsrådgivning framgår att det kan bli fråga om sådan adoption som avses i 19 § 1 mom. 1 punkten, skall adoptanterna hänvisas att begära internationell adoptionstjänst av ett sådant adoptions-tjänstorgan som avses i 21 § 1 mom. i nämnda lag.

4 §

För att en ansökan om fastställande av en adoption skall kunna uppgöras skall ett intyg utfärdas, som visar att adoptionsrådgivning har tillhandahållits i den ordning som stadgas i adoptionslagen. I intyget skall därtill

antecknas uppgifter om de omständigheter som enligt lag utgör förutsättning för fastställande av adoption. Intyget utfärdas av kommunens socialvårdsorgan eller den adoptionsbyrå som meddelat adoptionsrådgivning. Intyget gäller ett år efter att det utfärdats.

Den som tillhandahåller adoptionsrådgivning skall bistå när en ansökan om fastställande av adoption uppgörs, om han anser adoptionen vara till barnets bästa och adoptionen inte sker mot barnets eller dess förälders vilja.

5 §

Om adoptanten är bosatt i Finland och den som skall adopteras är under 18 år och bosatt i en främmande stat, skall en detaljerad rapport skrivas om adoptanten. Rapporten skall innehålla uppgifter om adoptantens identitet, behörighet och lämplighet som adoptivförälder, bakgrund, familjeförhållanden, hälsotillstånd och sjukdomshistoria, sociala miljö, motiven till adoptionen, adoptantens lämplighet för internationell adoption samt åldern eller egenskaperna hos de barn som han eller hon skulle vara lämplig att ha vårdnaden om.

Den rapport som avses i 1 mom. skall sändas direkt till det adoptionstjänstorgan som tillhandahållit adoptanten internationell adoptionstjänst.

6 §

Om den som tillhandahåller adoptionsrådgivning observerar att placeringen av ett barn som hämtats till Finland från en främmande stat hos en adoptant inte är förenlig med barnets bästa, skall denne tillsammans med adoptionstjänstorganet ordna en ny placering för barnet i adoptionssyfte eller vidta andra åtgärder för att i Finland ordna sådan vård av barnet som är förenlig med barnets bästa eller för att återlämna barnet till den stat från vilken det hämtats, om ett återlämnande är förenligt med barnets bästa.

Den som i egenskap av adoptionsrådgivare

handhar de åtgärder som avses i 1 mom. skall samtala med barnet om varje i 1 mom. nämnd åtgärd, om barnet har fyllt 12 år eller det är så utvecklat att man kan fästa uppmärksamhet vid dess vilja.

7 §

Om en finsk medborgare som inte är bosatt i Finland önskar adoptera ett barn under 18 år i en främmande stat, kan kommunens socialvårdsorgan eller en adoptionsbyrå på skriftlig anhållan av behörigt organ i nämnda stat lämna de uppgifter om adoptanten som det önskar få, om adoptanten samtycker till detta. Uppgifterna skall sändas till det organ som framfört begäran eller i enlighet med dess anvisningar till något annat behörigt organ.

Innan kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrå lämnar de uppgifter som avses i 1 mom., kan organet eller byrån be nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (*nämnden för adoptionsärenden*) om utlåtande i saken.

8 §

Om ett barn som är under 18 år och som är bosatt i Finland kommer att lämnas som adoptivbarn till en adoptant som är bosatt i en främmande stat, skall den som ger adoptionsrådgivning uppgöra en detaljerad rapport över barnet. Rapporten skall innehålla uppgifter om barnets identitet, att barnet kan adopteras, barnets bakgrund, sociala miljö, familjeförhållanden, barnets och dess familjs hälsotillstånd och sjukdomshistoria samt barnets specialbehov.

Den rapport som avses i 1 mom. skall sändas direkt till det finska adoptionstjänstorgan som förmedlar en adoptant för barnet.

9 §

Om en adoptant är bosatt i en främmande stat, kan kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrå besluta att placera barnet hos adoptanten eller lämna ett sådant yttrande som avses i artikel 12 i den konvention mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap som ingicks den 6 februari 1931 endast om organet eller byrån har företetts ett tillstånd till adoption av nämnden för adoptionsärenden enligt 27 § 2 mom. adoptionslagen.

Om en adoptant är bosatt i en främmande

stat som är part i den konvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner som ingicks i Haag den 29 maj 1993 (*Haagkonventionen*), kan kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrå besluta placera barnet hos en sådan adoptant eller lämna i 1 mom. nämnt yttrande endast om organet eller byrån företetts i 1 mom. avsett tillstånd och därtill av ett adoptionstjänstorgan utfärdat bevis om att finskt adoptionstjänstorgan och utländskt adoptionstjänstorgan har samtyckt till att barnet placeras hos adoptanten.

2 kap.

Internationell adoptionstjänst

10 §

Adoptionstjänstorgans uppgift är att

1) i det syfte som stadgas i 19 § adoptionslagen samarbeta med utländska adoptionstjänstorgan,

2) ge upplysningar om förutsättningarna för internationell adoption till den som ämnar adoptera barn under 18 år som finns utomlands,

3) se till att adoptanten begär adoptionsrådgivning enligt 28 § adoptionslagen,

4) bistå adoptanten med att anskaffa och låta översätta de handlingar och intyg som behövs vid internationell adoption,

5) se till att de handlingar som behövs skickas utomlands,

6) ge de samtycken som avses i artikel 17 punkt c Haagkonventionen samt sköta de uppgifter som föreskrivs i artikel 17 punkt b, artikel 19 och artikel 21 stycke 1 punkterna b och c Haagkonventionen,

7) bistå vid åtgärder som gäller barnets flyttning till Finland,

8) tillsammans med den som tillhandahållit adoptionsrådgivning övervaka hur placeringen lyckas och skicka de rapporter som gäller placeringen till det utländska adoptionstjänstorganet samt, om placeringen misslyckas, bistå kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrå i de åtgärder som vidtas i fråga om barnet,

9) se till att adoptanten utan dröjsmål vidtar åtgärder för att få adoptionen fastställd och, om det är fråga om en sådan adoption som avses i Haagkonventionen, att det intygas att den är konventionsenlig,

10) i Finland och till utlandet förmedla de

avgifter som enligt 23 § 2 mom. uppburits hos adoptanten,

11) underrätta utländskt adoptionstjänstorgan och nämnden för adoptionsärenden om adoption som fastställts i Finland,

12) underrätta nämnden för adoptionsärenden och befolkningsregistercentralen om adoption som fastställts utomlands, samt

13) sköta andra uppdrag som givits av social- och hälsovårdsministeriet.

Ett adoptionstjänstorgan kan avbryta tillhandahållandet av adoptionstjänst till en adoptant, om adoptanten inte uppfyller de förutsättningar som de utländska adoptionstjänstorganen uppställer med vilka det finska adoptionstjänstorganet samarbetar eller om det annars är uppenbart att adoptionstjänsten inte kan leda till adoption.

Adoptionstjänstorganet kan ge de samtycken som avses i 1 mom. 6 punkten endast om adoptanten kan uppvisa tillstånd till adoptionen av nämnden för adoptionsärenden enligt 27 § 1 eller 2 mom. adoptionslagen.

11 §

För ansökan om tillstånd som avses i 25 § 1 punkten adoptionslagen skall adoptionstjänstorganet utfärda ett intyg om att internationell adoptionstjänst har tillhandahållits. Till intyget skall fogas en kopia av den rapport som avses i 5 §.

12 §

För en ansökan om ett sådant intyg som gäller en sådan adoption som avses i 47 a § adoptionslagen, skall adoptionstjänstorganet åt adoptanten ge ett intyg över att de samtycken som avses i artikel 17 punkt c i Haagkonventionen har givits.

13 §

Avgift som enligt 23 § 1 mom. adoptionslagen skall uppbäras för internationell adoptionstjänst får inte bestämmas så att den överstiger adoptionstjänstorganets verkliga kostnader för verksamheten. Då avgiften bestäms skall eventuellt understöd av statens, kommunens eller Penningautomatföreningens medel avdras från de verkliga kostnaderna.

14 §

Kostnader som avses i 23 § 2 mom. adoptionslagen är

1) arvoden och avgifter för anskaffande, översättning, bestyrkande och sändande av handlingar som behövs när internationell adoptionstjänst tillhandahålls och adoption fastställs,

2) arvoden och avgifter för rättsliga åtgärder som vidtagits utomlands i anslutning till adoption,

3) arvoden och avgifter för inlösen, översättning, bestyrkande och sändande av beslut om adoption och övriga i ärendet nödvändiga beslut och handlingar,

4) arvoden och avgifter för tolkning,

5) arvoden och avgifter för tjänster och resor som det finska adoptionstjänstorganets utländska kontaktperson har haft samt avgifter som erlagts för åtgärder som vidtagits av utländskt adoptionstjänstorgan,

6) utgifter för vård och uppehälle av den som skall adopteras, samt

7) resekostnaderna till Finland för barnet och adoptivföräldern eller barnets ledsagare samt övriga i ärendet nödvändiga resekostnader.

Adoptionstjänstorganet kan kräva att kostnaderna betalas i förskott eller att godtagbar säkerhet ställs för betalningen.

Om adoptanten så önskar, skall adoptionstjänstorganet på förhand skriftligen ge adoptanten en uppskattning av de utgifter som föranleds av adoptionen.

15 §

För ansökan om tillstånd som avses i 50 § 2 mom. adoptionslagen skall adoptionstjänstorganet till ansökan bifoga följande handlingar:

1) föreningens stadgar, om adoptionstjänstorganet är en registrerad förening,

2) utredning över personalens storlek, utbildning, erfarenhet och ställning i organets verksamhet,

3) verksamhetsplan och budget,

4) verksamhetsberättelse för föregående år samt bokslut och revisorernas utlåtande, om adoptionstjänstorganet med stöd av ett tidigare beviljat tillstånd har tillhandahållit internationell adoptionstjänst,

5) en uppskattning över storleken av de avgifter och kostnader som avses i 23 § adoptionslagen under inkommande tillståndsperiod, samt

6) annan nödvändig utredning.

3 kap.

Särskilda stadganden

16 §

Är den som skall adopteras minderårig och står hans eller hennes bästa i strid med eller kan det komma att stå i strid med vårdnadshavarens eller förmyndarens bästa då ett ärende som gäller fastställelse av adoption handläggs vid domstol, skall domstolen på tjänstens vägnar se till att god man förordnas att bevaka barnets rätt i ärendet.

17 §

Det intyg som avses i 47 a § adoptionslagen skall innehålla uppgift om adoptivföräldrarna och adoptivbarnet samt om när de samtycken som avses i artikel 17 punkt c i Haagkonventionen har givits och vilket finskt och vilket utländskt organ som givit samtycke.

Om det är fråga om en sådan adoption som avses i 42 b § adoptionslagen, skall intyget innehålla uppgift endast om adoptivföräldrarna och adoptivbarnet.

18 §

Efter att ha erhållit meddelande från befolkningsregistercentralen om adoption av minderårigt barn, skall kommunens socialvårdsorgan eller adoptionsbyrå utan dröjsmål underrätta adoptivbarnets tidigare föräldrar eller, om internationell adoptionstjänst har lämnats i saken, adoptionstjänstorganet om att adoptionen har fastställts.

19 §

Till ansökan som avses i 42 § adoptionslagen skall bifogas i original eller till riktigheten styrkt kopia av samt en till riktigheten styrkt översättning till det språk som sökanden använt i ansökan

1) adoptionsbeslut eller beslut om hävning av adoptivförhållande eller annan utredning över adoption eller hävning av adoptivförhållande,

2) utredning över var adoptivföräldrarna och adoptivbarnet var bosatta eller hade hemvist och medborgarskap när adoptionen skedde eller adoptivförhållandet hävdes, samt

3) annan nödvändig utredning.

20 §

När en anmälan om adoption görs för registrering i befolkningsdatasystemet på basis av ett sådant beslut eller rättslig åtgärd som har meddelats eller vidtagits i en främmande stat och som med stöd av 38 § 1 mom. adoptionslagen utan skild åtgärd är giltigt i Finland, skall till ansökan bifogas utredning över att

1) Helsingfors hovrätt har fastställt adoptionen med stöd av 41 a § adoptionslagen eller

2) vardera adoptivföräldern vid tidpunkten för adoptionen antingen var bosatt eller hade hemvist i den stat där adoptionen har fastställts eller var medborgare i denna stat eller att adoptionen är giltig i den stat där adoptivföräldrarna vid tidpunkten för adoptionen var bosatta eller hade hemvist.

Till anmälan skall därtill fogas annan sådan utredning som registerbyrån eller kyrklig myndighet anser nödvändig.

Vad som stadgas i 1 och 2 mom. tillämpas i tillämpliga delar också när en anmälan om en sådan hävning av en adoption som med stöd av 39 § 1 mom. utan särskild åtgärd är giltig i Finland görs för registrering i befolkningsdatasystemet.

21 §

Social- och hälsovårdsministeriet skall till sekretariatet för Haagkonferensen om internationell privaträtt anmäla namn och adress på adoptionstjänstorgan när detta i enlighet med 50 § 3 mom. adoptionslagen beviljats tillstånd för internationell adoptionstjänst.

Social- och hälsovårdsministeriet skall likaledes till sekretariatet för Haagkonferensen för internationell privaträtt anmäla när giltigheten av ett tillstånd som beviljats ett adoptionstjänstorgan har upphört. En motsvarande anmälan skall också göras när ett adoptionstjänstorgans tillstånd som avses i 1 mom. återkallas med stöd av 52 § adoptionslagen.

22 §

Justitieministeriet fastställer formulär för följande handlingar:

1) i 11 § adoptionslagen nämnd handling som skall upprättas då förälder till minderårigt barn som skall adopteras ger sitt samtycke till adoptionen,

2) intyg som avses ovan i 4 §,

3) ansökan som avses i 29 § 2 mom. adoptionslagen, samt

4) intyg som avses i 47 a § adoptionslagen.

Domstolarna, kommunernas socialvårdsorgan, adoptionsbyråerna och adoptions-tjänstorganen får formulärmodellerna avgiftsfritt från justitieministeriet.

23 §

Närmare anvisningar om verkställigheten och tillämpningen av denna förordning meddelas vid behov av justitieministeriet.

24 §

Denna förordning träder i kraft den .

Genom denna förordning upphävs adoptionsförordningen av den 8 februari 1985 (154/85).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Förordning

om ändring av förordningen om nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland

På föredragning av justitieministern

ändras i förordningen den 8 februari 1985 om nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (155/85) 1 och 2 §§ samt 3 § 2 mom.,

av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom förordning av den 12 februari 1993 (184/93) och 3 § 2 mom. sådant det lyder i sistnämnda förordning, samt

fogas till förordningen nya 1 a och 1 b §§, som följer:

1 §

På nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland (*nämnden för adoptionsärenden*) ankommer att

1) insamla och förvara material om främmande staters lagstiftning angående adoption och internationell adoptionstjänst samt att på begäran lämna myndigheter och adoptionstjänstorgan uppgifter därom,

2) följa med den internationella utvecklingen i internationella adoptionsärenden, samt

3) följa med hur den konvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner som ingicks i Haag den 29 maj 1993 (*Haagkonventionen*) tillämpas i Finland och vid behov vidta åtgärder för att trygga dess tillämpning,

4) samarbeta med centralmyndigheter eller organ som sköter uppgifter som ankommer på centralmyndighet i främmande stater som är part i Haagkonventionen i syfte att uppnå de mål som uppställts i konventionen och för utbyte av den information som avses i konventionen,

5) för bestämd tid godkänna i 21 § 2 mom. adoptionslagen (153/85) nämnda utländska adoptionstjänstorgan med vilka finska adoptionstjänstorgan samarbetar och återkalla ett tidigare godkännande,

6) bevilja de tillstånd till adoption som avses i 25 § adoptionslagen,

7) avge de utredningar som avses i 44 § adoptionslagen samt de utlåtanden som avses i 45 och 46 §§ samt 47 a § 2 mom. och 50 § 2 mom. adoptionslagen och de utlåtanden som avses i 7 § 2 mom. adoptionsförordningen (/),

8) sköta de uppgifter som enligt Haagkonventionen ankommer på centralmyndighet

och som inte genom lag eller förordning eller beslut av social- och hälsovårdsministeriet har anförtrotts annat organ, samt

9) förelägga social- och hälsovårdsministeriet initiativ och framställningar för att utveckla den internationella adoptionsverksamheten.

1 a §

Om nämnden för adoptionsärenden har beviljat tillstånd till adoption med stöd av 27 § 1 mom. adoptionslagen skall i tillståndet antecknas att

1) adoptanten har befunnits behörig och lämplig som adoptivförälder, samt

2) adoptanten har fått internationell adoptionstjänst och adoptionsrådgivning.

Om nämnden för adoptionsärenden har beviljat tillstånd till adoption med stöd av 27 § 2 mom. adoptionslagen skall i tillståndet antecknas att

1) utländskt organ har konstaterat att adoptanten är behörig och lämplig som adoptivförälder,

2) adoptanten har fått nödvändig rådgivning i den stat där han eller hon är bosatt, samt

3) barnet har tillstånd eller kommer att få tillstånd till inresa i staten där adoptanten bor och rätt att bo där varaktigt.

I tillstånd som avses i 1 och 2 mom. skall därtill göras anteckning om tillståndets giltighetstid.

1 b §

Tillstånd som har beviljats med stöd av 27 § adoptionslagen skall sändas direkt till det adoptionstjänstorgan som tillhandahållit adoptivföräldern internationell adoptionstjänst.

2 §

Nämnden består av en ordförande och en vice ordförande samt ett tillräckligt antal andra medlemmar. Var och en av de sistnämnda medlemmarna har en personlig suppleant.

Nämndens ordförande och vice ordförande skall vara företrädare för social- och hälsovårdsministeriet. Av de övriga medlemmarna skall åtminstone en företrädare utrikesministeriet, en justitieministeriet, en inrikesministeriet, en sakkäntedom inom det kommunala barnskyddsarbetet, och en sakkäntedom inom forskning och utveckling på det sociala området. Därtill skall en medlem väljas från varje av social- och hälsovårdsministeriet godkänt adoptionstjänstorgan. Vad som ovan stadgas om medlemmarna gäller på motsvarande sätt deras personliga suppleanter.

Majoriteten av nämnden skall utgöras av företrädare för myndigheter.

3 §

Nämnden är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna eller deras suppleanter är närvarande. När nämnden behandlar tillstånd som avses i 1 § 6 punkten, är den dock beslutför då ordföranden eller vice ordföranden samt de medlemmar som representerar sakkäntedom inom det kommunala barnskyddsarbetet och sakkäntedom inom forskning och utveckling på det sociala området eller deras personliga suppleanter är närvarande.

Denna förordning träder i kraft den .

Den nämnd för adoptionsärenden som fungerar när denna förordning träder i kraft fortsätter sin verksamhet till utgången av mandatperioden.